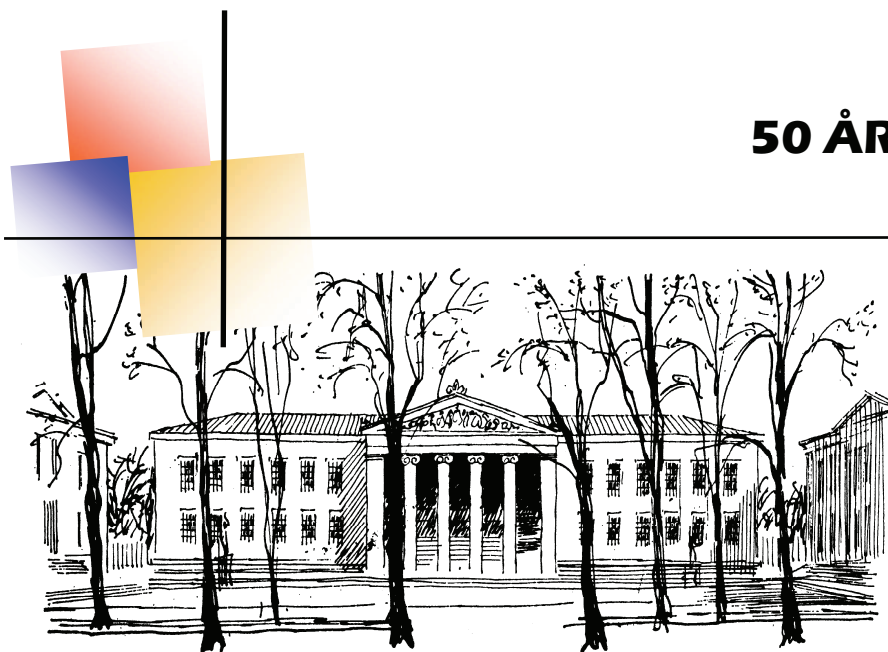
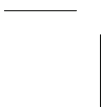

50 ÅR

Institutt for privatrett

1955 - 2005

Innholdsfortegnelse

Forord	4
Instituttet gjennom 50 år.....	6
Oversikt over bestyrere ved Institutt for privatrett.....	39
Oversikt over ansatte ved Institutt for privatrett.....	41
Institutt for privatretts stensilserie.....	47
Carl Jacob Arnholm Minneforelesninger fra 1977-2005.....	58

Forord

Da Institutt for privatrett feiret sine første tyve år, beskrev Knut S. Selmer instituttets stiftelse og liv i tiden 1955-1974. Beretningen ble tatt inn i Instituttets stensilserie nr. 15. Han satt samtidig instituttets virke inn i en fakultetsmessig sammenheng.

Det het i forordet fra den gang:

Hensikten med dette skrift er å gi en presentasjon av Institutt for privatrett. Vi håper først og fremst å nå frem til ansatte og studenter ved det juridiske og de andre fakulteter ved Universitetet i Oslo, men det ville glede oss om også personer og institusjoner utenfor universitetet ville fatte interesse for vår virksomhet. For det tverrfaglige og administrative samarbeid innenfor universitetet er det viktig at en vet litt om hverandre. Ikke mindre viktig er det at samfunnet for øvrig får et realistisk bilde av den daglige virksomhet ved universitetet. Her svikter massemedia, men det er et spørsmål om ikke dette først og fremst skyldes at vi har forsømt å fortelle dem om oss selv.

Foranledningen til at vi nå stiller oss til skue, er at instituttet har bestått i 20 år. Det er ingen høy alder, men det har vært en periode med sterk vekst og fremgang for Universitetet i Oslo. Hvordan avspeiles en slik vekst innenfor et juridisk arbeidsfelleskap? Det vil vi fortelle litt om, og dessuten om hva slags problemer vi arbeider med, hva vi gjør innenfor undervisning, forskning og utredning, og hvordan vi styrer (eller fortrinnsvis: ikke styrer) vår egen virksomhet.

Vi har selvsagt også visse forestillinger om betydningen av det vi gjør. Når vi her legger frem en fortegnelse over vår faglige virksomhet i form av seminarer o.l., og en liste over de bøker som medarbeidere ved instituttet har publisert, er det ikke bare for å vise departementet at vi har forsøkt å gjøre rett og skjell for de bevilgninger vi har fått, men først og fremst for å vise at jussen er viktig og - for å bruke et forslitt moteord - relevant. Listen over arbeider burde for øvrig ha omfattet også vitenskapelige og populære artikler, og utredninger for offentlige og private oppdragsgivere. Da ville den ha sprengt alle rammer for en oversikt som denne, men den ville enda klarere ha illustrert sannheten i et slagord.

Geografisk holder mesteparten av instituttet til i 2. og 3. etasje i vestfløyen av Domus Media i Sentrum. Deler av virksomheten foregår i leide lokaler i Handelsstanden på Karl Johan og i Universitetsgaten 24. Som de fleste universitetsinstitutter er vi trangbodd i den forstand at vi gjerne skulle hatt mer plass, og vi ser frem til den dag da medisinerne pakker sammen i Sentrum og flytter inn i sitt nybygg for prekliniske fag ved Gaustad. Men når dette er sagt, vil vi gjerne understreke at myndighetene liberalt har leiet lokaler til oss når nøden har truet med å bli akutt. Institutt for privatrett er ikke noe stort institutt, selv om det desidert er det største ved Det juridiske fakultet. I jubileumsåret består staben av 29 ansatte i vitenskapelige stillinger, 4 biblioteksmedarbeidere og 4 uunnværlige og ytterst effektive kontorhjelper. Mest oppsiktsvekkende i denne sammenheng er det at instituttet ikke har noen studenter, ikke driver undervisning og ikke avholder eksamener. Dette henger sammen med tradisjonelle særegenheter ved organiseringen av Det juridiske fakultet, noe vi skal si litt mer om i det følgende.

I et forord er det vanlig å takke bidragsyterne. Institutt for privatrett retter takken først og fremst til skipsreder, dr. juris Anders Jahre. Det var hans donasjoner til Universitetet i Oslo som gjorde det mulig overhodet å opprette institutter under Det juridiske fakultet, og vi har i alle år nytt godt av liberale bidrag fra fondet til assistenthjelp, bokinnkjøp m.v. - I de siste 5 år har også NAVF kommet sterkt inn i bildet, og har gjort det mulig å bygge opp en egen avdeling for EDB-spørsmål under instituttet.

Til slutt bare dette: Hvis noen ved lesningen av vårt skrift skulle få lyst til å vite mer om oss, ta oss i øyesyn, eller endog innlede et faglig samarbeid med oss, er vår dør og vår telefonlinje alltid åpen!

Det som Knut S. Selmer her skrev for tredve år siden, har like stor - om ikke større - betydning i dag, selv om dagens institutt på mange måter fungerer på en annen måte enn den gang. Både når det gjelder antallet ansatte, administrasjon, biblioteksforhold, lokaler og forskningsorganisering byr disse tredve år på en rivende utvikling. Det er denne utvikling vi mener fortjener å bli satt på papiret til dette 50-årsjubileum. Vi har valgt å gjøre det ved først å gjengi store deler av Knut S. Selmers fremstilling av de første tyve år. Deretter vil den enkelte bestyrer for sin periode bidra til å gi oss glimt av instituttet fra 1975 og frem til i dag.

Institutt for privatrett begynte i 1972 å utgi en egen årsberetning. I den vil man finne alle detaljer om instituttets virksomhet, de ansatte ved instituttet, deres arbeidsinnsats, økonomi, bibliotek og lokaler.

Lasse Simonsen

De første tyve år 1955-1974

Knut S. Selmer

I. Instituttet blir til

Det juridiske studium er et yrkesrettet metodestudium. Frem til 1950 hadde alle juridiske kandidater lest nøyaktig det samme pensum, og fakultetets lærere - det innskrenket seg for øvrig til 10 i alt - ble normalt utnevnt til professorer eller dosenter i *rettsvitenskap* rett og slett. I slutten av 1940-årene ble det innført en studieordning som ga studentene en viss valgfrihet, idet de blant alle de mer perifere juridiske disipliner skulle velge én som "spesialfag", og slapp å lese de øvrige. Slik er ordningen fortsatt; det betyr at juristene meget langt på vei har identisk utdanning. Blant fakultetets lærere er det i de senere år blitt noe mer spesialisering - de utnevnes til professorer i rettsvitenskap "med særlig plikt til å forelese" f.eks. i offentlig rett eller strafferett - men i det store og hele forstår de fortsatt hverandres sprog, og kan bedømme kvaliteten av hverandres arbeider, for ikke å snakke om at de uten hemninger skriver bøker og artikler innenfor kollegenes dekreterte spesialiteter.

Når et lite antall lærere skulle sørge for at et stort antall studenter fikk nøyaktig samme utdanning, kan det ikke forbause at undervisning og eksamen var *fakultetsanliggender*; det var intet behov for institutter til å ta seg av disse oppgaver. Men heller ikke forskningen krevde at det ble utbygget mindre, spesialiserte organer under fakultetet. En juridisk professor med respekt for seg selv hadde alltid et privat håndbibliotek som strakk til i det daglige arbeid; trengte han mer stoff, tok han en dag eller to på UB, og når hans håndskrevne manuskript hadde nådd en grad av perfektjon som forutsatte maskinskrift, satte han sin kone eller en forbindelse på byen til å foreta det fornødne. "Kontoret" var stort sett hjemme, på Universitetet viste man seg for å holde forelesning eller gå i fakultetsmøte.

For den som bare kjenner det arbeidsmiljø som i dag finnes overalt på universitetet, ligger det nær å spørre hvordan et slikt fakultet fikk rekrutter. Vel, man hadde noen få adjunktstipendier, som ble utdelt for 5 år til lovende yngre jurister. Disse kunne etter søknad oppnå det privilegium å få arbeide i en kleve i studiemagasinet på UB blant teologer og filologer. Men "stipendiatsyken" florerte

(enda mer enn nå), og de mer fremmelige blant stipendiatene sørget nok for å ha et ben i Justisdepartementets lovavdeling eller på et advokatkontor, hvor juridiske problemer passerte revy og hvor man hadde et miljø å støtte seg til. Forfatteren av disse linjer var den siste som satt i kleve og den første som opplevde å få arbeide på et institutt. Det gir et visst perspektiv, og han kan forsikre leseren om at han ikke føler noen nostalgisk draging mot "den gode, gamle tiden".

Så skjedde det at skipsreder Anders Jahre opprettet sitt fond for vitenskapens fremme, og bestemte at en fjerde del av avkastningen skulle gå til rettsvitenskapen. Den første som så hvilke muligheter dette ga for en ny strukturering av Det juridiske fakultet, var professor Johs. Andenæs. På hans forslag opprettet Kollegiet den 12. februar 1954 et Institutt for kriminologi og strafferett. Men eksemplet smittet; samtidig som fakultetsrådet anbefalte dette forslaget, ble det vedtatt å nedsette et utvalg som skulle se på spørsmålet om det burde opprettes flere institutter. I dette utvalget, som la grunnen for den organisasjonsform som fakultetet stadig har, satt professorene Andenæs, Andersen, Arnholm, Brækhus og Robberstad.

Innstillingen er datert 13. mai 1954. Den var ikke enstemmig - når var fem juridiske professorer enige? - men et flertall på fire gikk inn for at det også burde bli opprettet et Institutt for privatrett. Som begrunnelse ble det pekt på de forhold som vi allerede har beskrevet - at det vitenskapelige personale hadde "helt utilfredsstillende" arbeidsvilkår, at det bare fantes seks små lærerkontorer på fakultetet, at de øvrige var henvist til å arbeide i fullstendig isolasjon fra kolleger og studenter, at biblioteksforholdene var kummerlige, og at det ikke fantes hjelp til maskinskrivning og annet rutinearbeid. Alt dette kunne en instituttorganisasjon råde bot på: Det kunne skapes et "faglig lokalmiljø" som ville gi muligheter for å sette i gang større forskningsprosjekter og innlede samarbeid ut over fakultetsgrensene. Ikke minst ville den enkelte forsker få praktisk hjelp i sitt daglige arbeid - et kontor, en assistent, mulighet for maskinskrivning, et rimelig bra bibliotek i nærheten av arbeidsplassen.

Det sier litt om forskningens kår i Norge i første halvpart av det 20. århundre at dette var revolusjonerende tanker i 1954!

Utvalgets innstilling passerte fakultetsrådet den 1. mars 1955. Og den 11. mars samme år vedtok Kollegiet å opprette et Institutt for privatrett under Det juridiske fakultet med professor Carl Jacob Arnholm som bestyrer. Det som deretter skjedde, var at man ryddet en passende lesesal for studenter (det var heldigvis i de år da studenttallet lå på et lavmål!), ansatte en kontorassistent for fondsmidler, og begynte å sanke sammen privatrettslig litteratur fra alle tilgjengelige kilder, inklusive UB. Grunnstammen i instituttbiblioteket var Universitetsbibliotekets juridiske samlinger, som ble "utlånt" for oppstilling på instituttets lesesal.

Dermed var Institutt for privatrett blitt til. Samtidig ble det opprettet et eget institutt for en meget viktig spesialdisiplin - Institutt for Sjørett med professor Sjur Brækhus som bestyrer. Dette er senere blitt til Nordisk Institutt for Sjørett, en fellesnordisk forskningsinstitusjon basert på bevilgninger fra alle de nordiske land.

En bestyrer, en lesesal, en boksamling og en kontorassistent, og ingen studenter. Det var skapt en ramme for en utvikling. Men hvilket indre liv institusjonen skulle få, det var det opp til menneskene i systemet å avgjøre.

2. Hovedtrekk i utviklingen 1954-1974

Privatretten er de rettsregler som regulerer forholdet mellom enkeltindivider. Familierett, arverett, tingsrett, erstatningsrett, kontraktsrett, kjøpsrett, kredittrett og konkursrett er sentrale privatrettslige disipliner. Motsetningen til privatrett er offentlig rett, som regulerer borgernes forhold til staten, eller forholdet mellom statsorganer innbyrdes. Sondringen har lang tradisjon, men den er langt fra absolutt. Den offentlige rett og privatretten skyter kiler inn i hverandre på alle områder, og ingen kan rendyrke den ene disiplin og neglisjere den andre. En slags grovinnndeling av jussen gir den imidlertid, og skillet er fremdeles et naturlig grunnlag for oppdeling i eksamensfag, og for organisering i atskilte institutter.

Det falt derfor naturlig å opprette instituttet som et arbeidsfellesskap for de lærere hvis interesser fortrinnsvis lå innenfor privatretten. Dette fikk både faglige og organisatoriske konsekvenser. Faglige, for så vidt som instituttet tok sikte på å bygge opp et juridisk sentralbibliotek uten å skjele for sterkt til grensen mot offentlig rett, og ved at det har vært drevet virksomhet med sterke offentligrettslige innslag innenfor instituttet (f.eks. rettshistorie og EDB-rett, jfr. i det følgende). Organisatorisk trakk man den konsekvens at lærere som primært var tilknyttet andre institutter, også kunne bli "medlemmer" av privatrettsinstituttet, og organisere faglig virksomhet innenfor instituttets ramme. Særlig de lærere som er tilknyttet Nordisk Institutt for Sjørett, har gjennom årene vært aktive her.

Ved begynnelsen av 1950-årene besto Det juridiske fakultet av på den ene siden et lite antall embetsmenn, på den annen side et enda mindre antall stipendiater og fondslønnede assistenter; mellomgruppen glimret ved sitt fravær. I forbindelse med en budsjettbehandling uttalte Kirke- og Undervisningsdepartementet en viss undring over at det tilsynelatende ikke ble gitt elementærundervisning i juss, og fakultetet nølte ikke med å gripe sjansen: Fra midten av 1960-årene ble det rekruttert en stab av universitetslektorer, som først og fremst drev kursundervisning på elementærplan. Etter hvert som staben vokste, og den faglige

virksomhet innenfor instituttene økte i omfang, ble det behov for folk til å holde styr på virksomheten; svaret lå i opprettelsen av amanuensisstillinger med mindre undervisningsplikt, men med hovedoppgaver innenfor institutt- og prosjektorganisasjon (foruten at amanuensisstillingene har virket som en meget kjærkommen gjennomgangstilling for stipendiater som ikke ble ferdige med sin doktoravhandling innenfor de tilmålte 5 år).

Den økning av fakultetets stab som fant sted i 1960-årenes velsignede økonomiske klima, stilte instituttene overfor et dilemma: Undervisningen var et fakultetsanliggende, og de nye folkene drev fortrinnsvis med undervisning. Skulle man gi dem del i alle instituttlivets fasiliteter, eller skulle man knytte dem direkte til fakultetet? En stund holdt man på den siste løsning, og lot lektorene sveve omkring i systemet med en felles skrivestue som det sammenbindende ledd. Men så tok man konsekvensen av at også lektorene drev vitenskap, og hadde sine hovedinteresser innenfor felter som sognet til forskjellige institutter. Og fordi deres undervisning hovedsakelig er rettet mot privatrettslige emner, fikk Institutt for privatrett ansvaret for det største antall lektorer, og måtte sørge for kontor, skrivehjelp og innkjøp av litteratur innenfor deres spesiallemner.

Juridisk forskning er preget av en spenning mellom det generelle og det spesielle. Dyrkerne av spesialiteter vil lett ønske å få et institutt for seg selv, og slike tendenser har i atskillig utstrekning gjort seg gjeldende i instituttets 20-årige liv. Etter en periode preget av liberal eksperimentering med nye minienheter, er fakultetets (og for så vidt også universitetets) politikk nå meget restriktiv på dette punkt.

Den første "utbryter" fra Privatrettsinstituttet var professor Knut Robberstad, som ved kollegiebeslutning av 22. juni 1962 fikk opprettet Instituttet for odels-, allmennings- og vassdragsrett. Også faget rettshistorie, som sorterte under professor Robberstad, ble liggende i det nye institutt. Dette besto frem til 1969, da professor Robberstad gikk av for aldersgrensen. Deretter ble instituttet med dets utstyr og samlinger gjenforent med Institutt for privatrett.

Selv om professor Robberstads institutt som faglig omfattet rettshistorie ble innlemmet i Institutt for privatrett, var ikke tanken om en egen grunnenhet for rettshistorie oppgitt. En vesentlig årsak til at man ikke har hatt noe eget institutt for rettshistorie er at undervisning og forskning i dette fag tradisjonelt er vært drevet av forskere med privatrett som hovedarbeidsfelt. I de senere år har man imidlertid funnet det ønskelig at forskning i rettshistorie i større grad enn tidligere går ut over de juridiske fagdisipliner og søker nærmere kontakt med den generelle historie-forskning. Dette har gjort det aktuelt å gi rettshistorien en mer selvstendig organisasjon. Ett første skritt i den retning ble tatt i 1972 da man opprettet en egen enhet for rettshistorikerne ved fakultetet med professor jur. dr. Gösta Åqvist

som leder. Administrativt er rettshistorien fremdeles underlagt Institutt for Privatrett, men det er antakelig bare et spørsmål om tid før den rettshistoriske enhet får en mer selvstendig stilling.

Institutt for privatrett har også fått et annet nytt skudd på stammen. I 1971 opprettet man således en egen avdeling for EDB-spørsmål. EDB-avdelingen har som arbeidsområde de juridiske problemer som oppstår i forbindelse med bruken av elektronisk databehandling, og de muligheter EDB åpner for juridisk dokumentasjon og forskning. Arbeidsområdet er ikke begrenset til privatrettslige emner. En rekke av de prosjekter EDB-avdelingen arbeider med hører nærmere under de offentligrettslige fag, eller går på tvers av de tradisjonelle juridiske fagområder.

EDB-avdelingens bestyrer er professor Knut S. Selmer. Daglig leder er amanuensis Jon Bing.

I dag har således Institutt for privatrett to underavdelinger som begge har en ganske stor grad av uavhengighet og som blir tildelt forskningsmidler i eget navn. Ingen av avdelingene har faglig sett noen spesiell tilknytning til privatretten; deres arbeidsområder går helt på tvers av den tradisjonelle, dogmatiske inndeling av jussen. Dette er et forhold som instituttet og fakultetet må vurdere i årene fremover. Mye kan tale for å la de nåværende avdelinger få status som frittstående service-enheter, med linjer inn i alle de juridiske institutter. Så kunne man heller bruke avdelingsformen hvor en forsker etablerer en spesialdisiplin innenfor det typisk privatrettslige område, i så stor bredde at en viss uavhengighet er på sin plass.

Da Institutt for privatrett ble opprettet fikk det tildelt lokaler i Domus Media - midtbygningen i sentrum - i det som tidligere hadde vært juridisk lesesal I. Det er lokalene i første etasje ut mot Universitetsplassen i bygningens vestre del. Her ble det innredet et instituttbibliotek som ga arbeidsplass til 8-10 personer.

Da Det historisk-filosofiske fakultet flyttet til Blindern, ble 2. etasje (av studenter gjerne kalt "3. etasje") i Domus Media overtatt av Det juridiske fakultet. Sammen med Institutt for kriminologi og strafferett og Institutt for sjørett fikk Institutt for privatrett tildelt kontorlokaler, bibliotek og instituttlesesal der.

Etter hvert som instituttet har ekspandert og nye lokaler er blitt ledige, har instituttet fått utvidet sitt kontorareal. Institutt for privatrett overtok således en del av Institutt for kriminologi og strafferetts lokaler i Domus Media da dette institutt i 1969 ble flyttet til Den gamle professorbolig. I 1971 inngikk Universitetet leieavtale med Oslo Handelsstands forening om lokaler i Karl Johans gate 37. Her fikk instituttet lokaler til sin nyopprettede avdeling for EDB-spørsmål. Disse er nå

innredet som kontorlandskap og gir plass til skrivehjelp, 4-5 forskere og en mindre studentgruppe. Vårsemesteret 1973 ble plassituasjonen ytterligere bedret ved at rettshistorikerne ved instituttet fikk tildelt lokaler i Universitetsgaten 24. Her er det innredet kontorer til fire forskere og en bibliotekar. Dessuten gir lokalene plass til bibliotek, lesesal til spesialfagsstudenter og seminarrom. Samtidig med at man har tatt i bruk nye lokaler, er de gamle kontor lokalene i Domus Media blitt ombygget og modernisert slik at plassen er blitt bedre utnyttet. Likevel er de kontorer man har til disposisjon maksimalt utnyttet med det personale instituttet har i dag.

Institutt for privatrett ble fra stiftelsen av bestyrt av professor Carl Jacob Arnholm inntil han gikk av for aldersgrensen ved utgangen av 1969. Han ble etterfulgt som bestyrer av professor Knut S. Selmer som ble valgt i henhold til instituttets første reglement (av 14/11 1969). Ved årsskiftet 1971/72 gikk bestyrervervet over til professor Carsten Smith, som fra 1. januar 1975 ble etterfulgt av professor Peter Lødrup.

3. Organisasjon og administrasjon

Instituttets nåværende organisasjonsform er av forholdsvis ny dato. Regler for administrasjonsordningen er gitt i reglement for instituttet som trådte i kraft 1. januar 1974. I hovedtrekkene bygger denne administrasjonsordning på de normalregler for institutter og andre grunnenheter som ble fastsatt av kollegiet 16. desember 1972. Disse er i store trekk overensstemmende med instituttets første reglement av 1969. Før den tid ble alle avgjørelser tatt av den oppnevnte bestyrer - han var instituttets øverste og eneste organ.

I dag er *Instituttrådet* det øverste organ. Det er ansvarlig for alle administrative funksjoner innen instituttet. Rådet behandler alle saker av stor eller prinsipiell betydning - således budsjettsaker, disposisjonsplan for driftsbevilgningen og fordeling av bevilgninger gitt i runde summer.

Instituttrådet består av heltidsansatt vitenskapelig personale ved Det juridiske fakultet som har den vesentligste del av sin virksomhet innenfor instituttets fagfelt. Medlemskap i rådet forutsetter altså ikke at man har sin daglige arbeidsplass ved instituttet. Således har også personer knyttet til Nordisk Institutt for Sjørett sete i rådet. Fast sete i rådet har også fakultetsbibliotekaren. Deltidsansatt vitenskapelig personale har bare en representant i rådet - valgt for ett år. Det samme gjelder kontorpersonalet. Studentene er også representert i Instituttrådet. Studentrepresentasjonen utgjør ca. 1/5 av det samlede råd.

Rådets formann er den rådet velger som *instituttbestyrer*, valgt for to år av gangen blant de fast ansatte i vitenskapelig stilling. Bestyreren forestår den daglige drift

og representerer instituttet utad. Videre skal bestyreren forberede saker som skal opp i rådet og er ansvarlig for at rådets vedtak iverksettes. Bestyreren avgjør dessuten selv en rekke løpende saker etter regler fastsatt av rådet.

Til å bistå seg ved forberedelse av saker til Instituttrådet har bestyreren *Instituttstyret*. Av reglementet fremgår det at "styret kan avgjøre mindre saker som ikke er henlagt til bestyreren, eller som bestyreren ikke finner å kunne avgjøre på egen hånd". Også viktigere avgjørelser kan tas av styret når det enstemmig finner at saken ikke kan eller bør utstå inntil rådet trer sammen. Til sammen har styret fem medlemmer som velges av og blant representantene i instituttrådet.

Til instituttets organer hører også de faste utvalg. Ifølge reglementet skal rådet nedsette et bokutvalg og andre faste utvalg det måtte finne hensiktsmessig. Institutt for privatrett har for tiden tre faste utvalg: *Bokutvalget*, *Utvalget for ombygging og innredning*, samt *Redaksjonen for instituttets stensilserie*.

Bokutvalget har til oppgave å anvende de midler som er avsatt til bokinnkjøp. Utvalget har fire medlemmer - tre representanter for det vitenskapelige personalet og fakultetsbibliotekaren. Fakultetsbibliotekaren har relativt vide fullmakter. Han kan uten at det er behandlet i utvalget gå til anskaffelse av all nordisk privatrettslig litteratur.

Relativt nylig er det opprettet et utvalg for ombyggings- og innrednings-arbeider. Dette utvalg som har tre medlemmer, har til oppgave å utarbeide planer for - og eventuelt følge opp - ombygnings- og innredningsarbeider ved instituttet. Redaksjonen for instituttets nystiftede stensilserie har også tre medlemmer. Den består for tiden av fakultetsbibliotekaren og to av de vitenskapelige tjenestemenn.

Redaksjonskomiteen foretar en faglig vurdering av det som skal utgis og tar for øvrig initiativet til at de enkelte hefter kommer ut.

Institutt for privatretts underavdelinger har i en viss utstrekning indre selvstyre. For EDB-avdelingens vedkommende fremgår det av avdelingens vedtekter. EDB-avdelingen ledes av en *avdelingsbestyrer* som utnevnes av Instituttrådet blant rådets medlemmer for to år av gangen. Avdelingsbestyreren har som sin oppgave å fremme forslag for Instituttrådet til budsjett for EDB-avdelingen, og innenfor rammen av budsjettet disponerer han over avdelingens midler. Avdelingsbestyreren skal også holde Instituttrådet orientert om EDB-avdelingens faglige virksomhet og økonomiske disposisjoner.

Den rettshistoriske enhet har ingen vedtekter eller formelle organer, men i praksis fungerer fagprofessoren som avdelingsbestyrer og han leder sin avdeling etter

noenlunde samme prinsipper som den formelt utnevnte bestyrer av EDB-avdelingen.

4. Personale

Ved Institutt for privatrett var det pr.11. mars 1975 28 ansatte i vitenskapelige stillinger hvorav 12 på åremål eller lønnet av fondsmidler. Samtidig var det fire kontorstillinger; en av dem fondslønnet.

Stillingene fordeler seg på følgende måte:

Institutt for privatrett (eksklusive underavdelinger):

Professorer	7
Professorer em.	2
Dosent	1
Amanuensis	1
Universitetslektorer (fast ansatte)	2
Universitetslektorer (åremålsansatte)	7
Vitenskapelige assistenter (halve stillinger)	4
Kontorstillinger	3

EDB-avdelingen:

Amanuensis	1
Vitenskapelige assistent	3
Kontorfullmektig (fondslønnet)	1

Den rettshistoriske enhet:

Professor	1
Førstelektor	1
Universitetslektor (åremålsansatt)	1
Vitenskapelig assistent (fondslønnet)	1

Bibliotekseksjonen:

Fakultetsbibliotekar	1
Bibliotekarere	3

5. Virksomheten ved instituttet

Institutt for privatrett er organisert som et rent forskningsinstitutt, og det er da også forskningsarbeidet som dominerer den faglige virksomhet. Likevel har det til nå ikke vært formulert noen eksplisitt forskningspolitisk målsetting for dette arbeid. Hovedårsaken til dette har vært at det ansees for svært viktig at den enkelte forsker har sin fulle frihet i valg av forskningsarbeid. Noen nærmere

De første tyve år 1955 - 1974

begrunnelse for hvorfor en slik frihet er viktig, må man tro er overflødig. Ikke desto mindre har det meldt seg et behov for en viss avklaring av forskningens saklige område ved instituttet. Dette er i tråd med den bredere målsetningsdebatt som for tiden pågår ved fakultetet. Denne debatt har gitt en rekke impulser og ideer, både når det gjelder forskningsprosjekter som allerede er i gang ved instituttet og valg av nye forskningsoppgaver.

Det er naturligvis i dag vanskelig å si hva som kan bli de mer langsiktige virkninger av den pågående diskusjon. Men ny forskning i pakt med samfunnsutviklingen bør nok fortsatt primært bero på den enkelte forskers kapasitet og særlige interesser.

Den administrative side ved forskningen og det saklige ansvar for denne ligger på instituttplanet. Instituttet står med andre ord fritt i forhold til fakultetet.

Tyngdepunktet i forskningen ligger på de typiske privatrettsdisipliner. Kontraktsrett, erstatnings- og forsikringsrett, tingsrett, konkurs, arve- og familierett og immaterialrett.

Innenfor person-, familie- og arveretten har det som følge av forandringer i bomønster, familiemønster og kjønnsrolleoppfatning oppstått en rekke nye rettslige problemer. Samliv uten vigsel er eksempelvis et fenomen hvor en analyse av behovet for en nærmere rettslig regulering av forholdet mellom partene trenger seg på. Forskning vedrørende kvinnens rettsstilling hører også med til de oppgaver instituttet har satset på.

Et annet felt innenfor privatretten som i lengre tid har vært gjenstand for betydelig interesse ved instituttet er erstatningsretten. Store deler av erstatningsretten er fremdeles ikke lovfestet: rettsreglene er utviklet gjennom rettspraksis, og rettsstilstanden er under stadig utvikling. Dette gjelder særlig det objektive ansvar (dvs. erstatningsansvar uavhengig av skyld).

Også et annet område innenfor erstatningsretten har pålagt rettsvitenskapen oppgaver i den senere tid. Det er forholdet mellom erstatning, forsikring og trygd. På grunn av stadig mer omfattende forsikringsordninger, har betydningen av det tradisjonelle erstatningsansvar skadevolder har overfor en skadelidt avtatt. Skadevolderens ansvar virker nå dels som et regressansvar overfor forsikrings-selskapet, og dels er det tradisjonelle erstatningsansvar bare et supplement til forsikringsordningene. Forsikringens rolle er også blitt endret som følge av det offentlige trygdesystem. Denne utvikling byr på mange problemer for rettsvitenskapen - problemer som ennå langt fra er avklart.

Innenfor kontraktsretten har forskningsarbeidet vært preget av behovet for å

beskytte den svakere avtalepart - ofte vil det være forbrukerkjøperen. Utviklingen av nye markedsføringsmetoder og bruk av standardkontrakter hvor kunden ofte fraskriver seg rettigheter, har gjort det nødvendig å styrke forbrukerinteressene og innføre mer vidtgående ugyldighetsregler. Det arbeides ved instituttet med å kaste lys over kjøpslovens praktiske virkninger, særlig med henblikk på forbrukerkjøp.

På dette felt kan videre nevnes at de mange rettsproblemer som knytter seg til kredittformer som factoring og leasing er fanget opp. Slik kreditt er velkjent fra utlandet, men har, inntil for 10-15 år siden, ikke vært benyttet i noen særlig grad i Norge. Noen lovregulering er ennå ikke kommet, selv om behovet for dette synes åpenbart.

Ved instituttet pågår for tiden et forskningsprosjekt omkring en spesiell og praktisk viktig standardkontrakt – *kassekredittkontrakten*. Dette er et standardkontraktsformular som benyttes av samtlige norske banker ved inngåelse av kassekredittavtaler. Tanken er at dette arbeid skal resultere i en fremstilling for bankfolk, kassekredittkunder og jurister. Arbeidet utføres av vitenskapelige assistenter.

Det nordiske Tidsskrift for Rettsvitenskap har i hele instituttets levetid hatt en eller flere av instituttets professorer som hovedredaktører, Carl Jacob Arnholm til 1962, Knut Selmer 1963-64, Carsten Smith 1963-73. Fra 1974 er Birger Stuevold Lassen og Magnus Aarbakke sammen hovedredaktører. Instituttet utfører i betydelig utstrekning arbeid som tidsskriftets kontor.

Den stadig tiltagende bruk av elektronisk databehandling har ført med seg mange nye juridiske problemer, men også åpnet gode muligheter for juridisk dokumentasjon og forskning. Studier i forbindelse med bruk av elektronisk databehandling i jussen utgjør EDB-avdelingens arbeidsområde. Dette arbeidet faller i tre hovedgrupper: Informasjonsbehandling og personlighetsvern, EDB-rett og rettslige informasjonssystemer. Innenfor hvert av disse felter pågår det for tiden forskningsprosjekter.

Innenfor den første gruppe - "*Informasjonsbehandling og personlighetsvern*" - er det særlig statens innsamling og databehandling av personlige opplysninger, og de rettslige problemer dette reiser som har påkalt interesse. Her er målet å få avklart de rettslige problemer slik at man kan oppnå en rettsstilstand som på rimelig måte ivaretar offentlige institusjoners behov for informasjon, men som samtidig tar hensyn til individets behov for å kontrollere den strøm av opplysninger som angår ham. Det er selvsagt også et mål å komme frem til en rettsstilstand som i størst mulig grad eliminerer faren for misbruk av personlige data.

De første tyve år 1955 - 1974

Forskningsprosjektene innenfor feltet EDB-rett søker å klarlegge de spesielle rettsproblemer som oppstår ved bruk av EDB. Arbeidet på dette felt har særlig knyttet seg til de kontraktsrettslige problemer som oppstår ved kjøp av EDB-utstyr og EDB-tjenester.

EDB-avdelingen tok våren 1970 opp arbeidet med spørsmål i forbindelse med *datamaskinbaserte, rettslige informasjonssystemer*. Siden 1972 er arbeidet med disse spørsmålene organisert i prosjekt NORIS (Norsk, Rettslig Informasjons-System). Prosjekt NORIS er organisert i en serie delprosjekter, hver med en begrenset målsetting.

Formålet med prosjekt NORIS er å kartlegge problemer i forbindelse med rettslige informasjonssystemer. Prosjektet springer ut fra de muligheter som åpnes av datamaskinbaserte tekstsøkesystemer, men prosjektet er ikke begrenset til dette.

Av de aktuelle prosjekter kan man kanskje særlig peke på NORIS (8) og (9). I disse delprosjektene ble for det første ca. 1 500 av Trygderettens kjennelser konvertert til maskinlesbar form ved stansing av hullkort. Senere er det startet et samarbeidsprosjekt med Rasjonaliseringsdirektoratet, IBM og Trygderetten, hvor kjennelsene blir gjort tilgjengelige for Trygderettens saksbehandlere via terminaler med dataskjermer ved hjelp av IBM's avanserte tekstsøkesystem STAIRS.

Retts historie er et annet fagområde ved instituttet som i løpet av de senere år har vært gjenstand for en betydelig aktivitet.

Interessen for å se rettssystemet og de enkelte rettsregler i historisk perspektiv er økende. For virkelig å forstå det rettssystem og de rettsregler vi har i dag, er det ofte nødvendig å kjenne til de historiske forhold - de ideologier og det samfunn som skapte og utviklet dem. I tråd med dette syn har forskningen i retts historie søkt nærmere kontakt med den generelle historieforskning enn tilfellet var før.

For å fremme kontakten mellom norsk retts historisk forskning og utenlandsk forskning på dette felt, tok retts historikerne ved instituttet i 1973 initiativ til opprettelse av "*Det norske retts historikermøtet*". Dette er et symposium for nordiske retts historikere, som man håper skal kunne arrangeres hvert annet år. Det første møtet ble arrangert i Oslo i mars 1973.

Instituttets vitenskapelige personale har videre vært sterkt engasjert i det man kunne kalle mer "utadrettet" juridisk virksomhet. Innenfor privatretten har det i årevis pågått et kontinuerlig lovgivningsarbeid. Dette omfattende arbeid har i alle år gitt universitetsjuristene - og da ikke minst Institutt for privatretts folk store

oppgaver. Først i form av utredninger om hva som *er* gjeldende ulovfestet rett bygget på innarbeidet rettsbruk og rettsoppfatning, domstolspraksis og administrativ praksis. Men kanskje i ennå større grad har forskernes tid gått med til lovkomitéarbeid, både i forbindelse med nye lover og i forbindelse med endringer i allerede eksisterende lover. Å redegjøre nærmere for hvilke forskere som har deltatt i dette arbeid, ville være en omfattende oppgave. Det får derfor være tilstrekkelig på dette punkt å påpeke at instituttets vitenskapelige personale har vært representert i de aller fleste av de lovkomiteer som har arbeidet på privatrettens område i denne periode.

I tillegg til lovrevisjons- og lovgivningsarbeidet, har mange av instituttets forskere ydet bidrag til den juridiske teori ved utarbeidelse av betenknninger og utredninger. Denne virksomhet skjer etter anmodning fra så vel offentlige som private institusjoner og bedrifter, samt privatpersoner. Ofte utføres arbeidet i forbindelse med en konkret rettstvist, og gir forskerne en uvurderlig kontakt med det levende rettsmiljø som er nødvendig for at man ikke skal stivne i sitt elfenbenstårn og bli en livsfjern teoretiker.

Forskningsarbeidet ved instituttet er i stor utstrekning gjort tilgjengelig i tidsskrift - og andre artikler samt i bokform. Man må med rette kunne si at forskningsaktiviteten slik den på denne måte er kommet til uttrykk, har vært betydelig i disse tyve år. Noe nær 400 artikler er skrevet i løpet av perioden, og da må det ikke glemmes at det er først i de aller seneste år at økningen i antallet vitenskapelig ansatte har funnet sted. I tillegg til dette kommer altså det betydelige arbeid som er nedlagt i å skrive bøker.

En av grunnene til at man i sin tid fant instituttformen hensiktsmessig, var ønsket om å utvikle et mest fruktbart og inspirerende faglig lokalmiljø. Et ledd i bestrebelsene på å oppnå det, er instituttets *forskerseminar* ("Torsdagsklubben"). Forskerseminaret har siden det ble startet i begynnelsen av 1972 hatt møter regelmessig 2-3 ganger i måneden. Hensikten med dette seminaret er primært å gi de yngre forskere ved instituttet anledning til å legge frem sine arbeider - uansett hvilket stadium de befinner seg på - for å få arbeidene kritisert og diskutert. Forskerseminaret er dessuten ment å skulle være et møtested for det vitenskapelige personalet ved instituttet, et forum hvor man kan utveksle tanker og idéer, og holde hverandre ajour med hva som skjer på de ulike felter innenfor rettsvitenskapen. Derfor har man i noen grad også benyttet etablerte forskere som innledere til diskusjon om aktuelle juridiske problemer av generell interesse.

EDB-avdelingen har sin egen uformelle seminarserie - *Tirsdaysseminaret* - som har møte annenhver tirsdag. Foruten de som er knyttet til avdelingen deltar folk fra forskjellige statsinstitusjoner og lærere fra fakultetet, som er interessert i rettslige databehandlingsproblemer, eller arbeider med spørsmål som ligger opp

De første tyve år 1955 - 1974

til avdelingens virkefelt. Mesteparten av tiden er avsatt til diskusjon etter en kort innledning.

Foruten disse løpende seminarer, har instituttet arrangert flere "åpne" seminarer. Formålet med disse har hovedsakelig vært å skape en kontaktflate mellom forskerne ved instituttet og de praktiske rettsutøvere i privat og offentlig administrasjon og i næringslivsvirksomhet. På denne måte har forskerne hatt anledning til å få nyttig orientering og korreksjon hva praksis angår, samtidig som praktikerne har hatt mulighet til å ajourføre sine egne kunnskaper. Også doktorarbeid har vært behandlet på slike seminarer.

Seminarene har hatt god oppslutning og bred deltagelse. Ved enkelte tilfelle har også jurister fra andre land deltatt. Blant seminarene kan nevnes handels- og bankrettseminar 1966-67 under professor Carsten Smiths ledelse. Han ledet året etter et seminar over europeisk markedsrett, hvor man særlig drøftet rettslige problemer i forbindelse med Norges forhold til EF.

Professorene Sjur Brækhus og Thor Falkanger ledet 1970-71 et seminar hvor man tok opp spørsmål i tilknytning til Sivillovbokutvalgets Rådsegn 8 "Om Pant", og i vårsemesteret 1973 ledet professor Falkanger et seminar på grunnlag av Konkurslovutvalgets forslag til nye regler om gjeldsforhandling og konkurs (NOU 1972:20).

Et annet ledd i bestrebelsene på å skape et aktivt forskningsmiljø, er den nyetablerte *Stensilserie*. Det som publiseres her er som regel arbeider som ikke er ferdig bearbeidet for endelig offentliggjøring i fagtidsskrifter, men som likevel har interesse for andre med tilknytning til fagområdet. Samtidig kan forfatteren ha behov for kommentarer og motforestillinger. Det vil kunne dreie seg om seminarinnlegg, foredrag, forelesninger og utkast til artikler, avhandlinger m.v. som er ment å skulle publiseres andre steder når det foreligger ferdig utarbeidet. Håpet er at serien vil berike forskningsmiljøet, samtidig som det vil kunne være av interesse for jurister som ikke er tilknyttet instituttet å få tilgang til denne type "råprodukter". Videre gis instituttets årsberetning ut på stensilserien.

EDB-avdelingen har i lengre tid også hatt sin egen stensilserie. Det er rapporter fra avdelingens forskningsprosjekter som her blir publisert. Disse rapportene distribueres til personer ved universiteter og andre institusjoner som berøres av de problemområdene som prosjektene behandler.

6. Biblioteket

I begynnelsen var det en bankbok ...

Instituttet hadde hverken noe biblioteklokale eller en eneste bokhylle, men bestyreren fikk snart kjøpt Ugeskrift for retsvæsen og Nytt juridisk arkiv som ble liggende og vente i kasser.

Fra Fakultetsbiblioteket hadde en tidligere overført den strafferettslige og sjørettslige litteraturen som studentene bare lite eller slett ikke brukte til Institutt for kriminologi og strafferett og (Nordisk) Institutt for sjørett. Til Institutt for privatrett førte en nå over de store utenlandske standardverker både fra lesesalene og fakultetsrommet, sammen med et sett av Love med forarbeider (Forarbeid til lovene) og Stortingsforhandlinger. For ytterligere å supplere den nordiske privatrettslitteraturen fikk fakultetsbibliotekaren anledning til flere ganger å reise til Danmark og Sverige og foreta innkjøp i antikvariatene der. Med årene er biblioteket blitt nærmest komplett når det gjelder nordisk privatrettslitteratur.

Da Instituttet flyttet opp i de nåværende lokalene, ble en rekke almenjuridiske tidsskrifter og domssamlinger deponert ("langtidslånt") fra Universitetsbiblioteket. Ellers er innkjøpene av ikke-nordisk litteratur hele tiden blitt koordinert med innkjøpene på UB, slik at "unødvendige" dobbeltkjøp er unngått.

Ved omorganiseringen av Justisdepartementets bibliotek i forbindelse med flyttingen til det nye regjeringsbygget fikk Instituttet anledning til å overta deler av den store dublettsamlingen, særlig eldre litteratur.

Hele tiden har det praktiske bibliotekarbeidet blitt utført av Bibliotekenesta ved Det juridiske fakultet. Innkjøpene ble frem til 1970 avgjort av fakultetsbibliotekaren i samråd med bestyreren, senere i forståelse med bibliotekkomitéen.

Oppbyggingen av biblioteket har skjedd jevnt og trutt. Utvidelsen av lokalene har ført med seg tidvisse omflytninger og stadig jakt på veggplass til nye bokhyller. I de høyloftede lokalene har det alltid vært en viss reserveplass opp under taket.

Men kalkpussen i de 100 år gamle veggene gir dårlig skruefeste.

På den gamle lesesalen fant en plass til "Federal reporter" og "Federal supplement" i de øverste hyllene. Ved "lørdagskaffen" satt helst professorene på den ene siden av langbordet, nærmest bokhyllene og de håpefulle studentene og Stipendiatene på den andre. En solrik lørdags formiddag knaket det oppunder taket, og de unge fornemte hvordan ledige embeter drysset ned i form av tunge amerikanske domssamlinger. Men det gikk godt, det ble med skrekken - og vona.

De første tyve år 1955 - 1974

Og alle de håpefulle har siden fått sine embeter uten denne form for hjelp av bøkene.

7. Økonomi

Siden instituttet ble opprettet har det vært en voldsom budsjettmessig ekspansjon. Den første årsberetning for instituttet - fra 1956-57 - kan fortelle at annuum da var kr. 2.000. Bidrag fra Anders Jahres Fond beløp seg til kr. 13.500. Totalbeløpet på regnskapsoversikten dette år var kr. 40.875. I det hele var beløpene ubetydelige i forhold til dagens regnskapstall.

Tallmaterialet fra de tidligere år er imidlertid svakt, vi tror derfor at det har større interesse å se på dagens økonomiske situasjon for instituttet. Det er vanskelig å si noe eksakt om de totale driftsutgifter for instituttet siden det meste av lønnsutgiftene dekkes over universitetets totale regnskap. Det regnskap som instituttet selv setter opp, gir uttrykk for hvordan fondsmidler og annuum er anvendt.

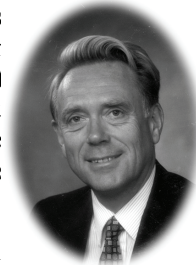
Utgiftene til biblioteket beløp seg i 1973 til kr. 90.948. Dette representerer dels innkjøp av nye bøker og tidsskrifter (kr. 67.368), dels innbinding (kr. 23.580).

I tillegg til dette kommer utgifter til kontorhold og såkalte "diverse utgifter", hvorunder innbefattes bl.a. støtte til seminar-, ekskursjons- og reisevirksomhet. Mesteparten av disse utgifter faller på EDB-avdelingen. Dette skyldes at det i forbindelse med et prosjekt EDB-avdelingen påtok seg i 1973 fulgte med en del reisevirksomhet.

For å dekke disse utgifter mottar instituttet bevilgninger dels fra universitetet sentralt, dels fra fonds. Hovedtyngden nå ligger på fondsmidler (ca. 400.000 kr. mot ca. 139.000 kr. fra universitetet sentralt). EDB-avdelingen har den største andel av disse fondsmidler. Alene NAVF bevilget i 1973 kr.195.000 til driften av avdelingen. I forbindelse med konkrete forskningsprosjekt som avdelingen har og har hatt, er det bevilget penger fra oppdragsgiverne.

I forhold til bevilgningene over statsbudsjettet (dvs. annuum og bevilgning til vitenskapelig utstyr), hadde instituttet i 1973 et driftsunderskudd på kr. 355.248. Dette er dekket ved fondsmidler, dels ved aktuelle (årlige) bevilgninger, dels ved overføringer fra forrige år av ubenyttede fondsmidler.

Tiden 1975-1982
Etter å ha vært Institutt for privatretts første vitenskapelige ass (lønnet med Jahremidler), ble jeg etter studieopphold i Frar dommerfullmektig, fra 1961 adjunktstipendiat med Institutt for rettsvitenskap. Det var etter berettiget press fra Carsten Smith a flyttet over til Privatretten, hvor jeg fra 1. januar 1975 ble bestyrer. Jeg tok således over på det tidspunkt Knut S. Selmer og tyveårsjubileet skulle feires.

Jeg kom til et vel etablert institutt, som etter hvert hadde funne et demokratisk reglement. Instituttråd og Instituttstyre blandet seg imidlertid lite inn i bestyrerens disposisjoner. Instituttstyremøtene varte ikke lenge, og det var enighet om det meste. Den administrative struktur bestod uendret i min bestyrertid. EDB-avdelingen og Avdeling for rettshistorie levde sitt eget liv, førstnevnte hadde sine kontorer i Handelsstanden, mens rettshistorien holdt til i Universitetsgaten 24. Og vi var unge - av de vitenskapelig ansatte var Knut S. Selmer nestoren med sine vel 50 år - vi andre var (etter Kristen Andersen avgang i 1978) 5 til 10 år yngre. Ordningen med en "instituttamanuensis" som administrativ leder fortsatte, og Helge J. Thue fungerte i dette vervet frem til Viggo Hagstrøm overtok det i 1981. Biblioteket hadde en sterk vekstperiode, og bestod i 1982 av ca. 42 000 bøker og tidsskrifter, med en årlig utgiftsramme i snitt på 150 000 kroner. Til sammenligning hadde vi 22 000 bind i 1976.

Antallet vitenskapelig ansatte undergikk ingen vesentlige endringer i perioden. Holder vi ansatte ved Sjøretten utenfor, var det i 1982 syv professorer inkl. en dosent (nemlig Eide, Kjørstad, Lassen, Lødrup, Sandvik, Selmer og C. Smith), mens det var 15 ansatte i mellomgruppen, hvorav tre av disse hadde sin arbeidsplass ved de to avdelinger. Videre var 9 studenter ansatt i 50% vit.ass.-stilling.

Lokalemessig var situasjonen tilfredsstillende etter at Institutt for Strafferett og Kriminologi hadde flyttet til Professorboligen og den fremdeles gjeldende "grensen" mot Nordisk Institutt for Sjørett, var blitt etablert. Ved siden av de lokaler vi fremdeles har i 2. etasje i Vestfløyen, disponerte Instituttet kontorene på "Skapgangen". I 1978 -79 ble ventilasjonsanlegget bygget, med senking av takhøyder og annen vandalisme. Men lokalene ble pusset opp, og vi "fant" Det blå rommet, som med bjelker med meters mellomrom ble brukt som lager. Det ble satt i tilbørlig stand og fikk den form det har den dag i dag. Fra sentralt hold ble det lagt vekt på at "kvaliteten på møblene måtte være jurister verdig". Samtidig ble rommet vis a vis omdisponert fra lesesal til lunsjrom for Instituttets ansatte.

Som det fremgår av Selmers fremstilling, var instituttene ved fakultetet organisert som rene forskningsinstitutter. Enkeltmannsforskningen var fortsatt dominerende.

Tiden 1975 - 1982

Instituttet hadde fortsatt ingen forskningspolitikk - den enkelte bestemte selv sine forskningsoppgaver. De yngre måtte selv finne sine veiledere - forskerutdanning hørte fremtiden til. Det administrative personale var forskernes solide støttespillere.

Instituttets stensilserie publiserte i perioden 75 arbeider fra instituttets medarbeidere, noe som bekrefter en rik vitenskapelig innsats. Hertil kommer bøker og artikler som ble utgitt i andre publikasjoner. Organisatorisk gikk utgivelsen av stensilserien over til Privatrettsfondet, som ble etablert i 1975, og som gjennom årene har ytet betydelige bidrag bl.a. til innkjøp til biblioteket og seminarvirksomhet ved Instituttet.

Professoratet i sosialøkonomi ble besatt i 1982, ved at Erling Eide ble utnevnt til embetet. At han ble tilknyttet Institutt for privatrett, berodde nærmest på en tilfeldighet. Noen år tidligere var han blitt tilsatt som utdanningsstipendiat ved fakultetet. Han hadde da tatt kontakt med dekanus Carsten Smith, som hadde henvist ham til et kontor hos oss, som da var ledig. Etter hvert gled han inn som et medlem av instituttet, uten at det ble truffet noe formelt vedtak om det. Med Eides utnevning kom rettsøkonomien på vår dagsorden.

I 1976 ble en av instituttets vit.ass.-stillinger reservert for kvinnerettslig forskning og undervisning. Arbeidet med faget kvinnerett skjedde i nært samarbeid med Juridisk Rådgivning for Kvinner, som disponerte ett av instituttets kontorer i Domus Media frem til de i 1977 fikk lokaler i rotunden i Urbygningen. Senere flyttet kvinneretten over til Institutt for offentlig rett.

Instituttets bestyrer i dets første 14 år Carl Jacob Arnholm døde i desember 1976. Fra 1977 av ble det på instituttets "fødselsdag" holdt en Arnholm minneforelesning, med bl.a utenlandske bidragsyttere; den første var Ulf Bernitz fra Stockholm. I det hele søkte man fra instituttets side å styrke den internasjonale kontaktflate. Det nordiske familierettsseminaret - som fremdeles er en livskraftig institusjon - ble holdt på Instituttet for første gang i 1982. I det året ble også samarbeidet med The Law School i North Dakota innledet ved at 14 norske studenter tilbragte vårseesteret i Nord-Dakota og 16

norske studenter tilbragte vårsemesteret i Nord-Dakota og 16 studenter derfra oppholdt seg ved det som skulle bli kalt "Sommerskolen", og som instituttet fremdeles har ansvaret for. Dette utvekslingsprogrammet hviler nå formelt på en avtale mellom UiO og University of North Dakota, men avvikles fortsatt i instituttets regi. I alt har nå over 300 norske studenter tilbragt et semester i Nord-Dakota.

På det kontortekniske området skjedde revolusjonen høsten 1977, da instituttet tok de første skritt inn i EDB-alderen ved det Wang 20 tekstbehandlingssystem som da ble tatt i bruk. Dette ble i perioden sterkt utbygget. I årsberetningen fra 1978 heter det tekstbehandlingssystemet har "vist seg å være et nyttig hjelpemiddel i instituttets maskinskrivingsrutiner", og det ble innevarslet nye innkjøp i 1979. Lite ante vi den gang hva som ville komme - idag minnes vi dette systemet som bilentusiastene minnes T-Forden. Ansvarlig for denne utviklingen fra instituttets side var Knut S. Selmer. Det hører med til historien at da innkjøpene ble antatt avsluttet, mottok Selmer en flaske champagne fra Wang som takk for godt samarbeid. Etter votering i en lunsjpause ble han tilråddet å sende flasken tilbake, da det ellers kunne oppfattes som "smøring".

Som det fremgår av Knut S. Selmers beretning, var EDB-avdelingen under stadig utvikling. Det var derfor en naturlig konsekvens at avdelingen ved utgangen av 1982 gikk over til å bli det som nå heter Institutt for rettsinformatikk.

Tradisjonen med at fakultetets lærere er sterkt med i lovforberedende arbeid fortsatte, og det nedlegges et stadig økende antall arbeidstimer i dette.

Undervisnings- og eksamensadministrasjonen ble som tidligere skjøttet av fakultetet.

Miljøet ved instituttet har i det alt vesentlige vært meget godt. Både tyveårsjubileet og femogtyveårsjubileet ble feiret i Handelstanden med middag med ledsager (eller "ektefelle/forlovede" som det sto i innbydelsen). Det var dans til kl. 02.30. Også på de årlige julefester var det den gang dans, og de varte gjerne enda lenger.

Begynnelsen av 1980-årene var preget av sterkt økende studenttall. Man ante at store forandringer sto for døren. Vi ventet på at medisinerne skulle flytte til Gaustad, slik at antallet kontorer og dermed antallet ansatte kunne økes vesentlig. Dermed lå en forskningspolitisk utfordring i luften, og behovet for bedre forskerveiledning var åpenbar. Prosjektforskning var Forskningsrådets prioritering, samtidig som ekstern finansiering kom på dagsordenen. Men dette siste var tanker som ikke uten videre hadde aksept, hverken ved vårt fakultet eller i den sentrale universitetetspolitikken.

Tiden 1983-1984

Asbjørn Kjøenstad

Da jeg overtok som bestyrer, var Institutt for privatrett en veletablert og bra drevet forskningsinstitusjon. Det var et godt faglig og vennskapelig miljø ved instituttet. Prinsippet om forskningens frihet gjaldt uten begrensinger. Instituttet hadde ingen forskningspolitikk; den enkelte valgte og utførte selv sine forskningsprosjekter. Det forekom nesten ikke at flere forskere samarbeidet om et større prosjekt.

Vi hadde ett viktig forum for utveksling av idéer, tanker og synspunkter, nemlig lørdagskaffen i "Kjerka". Her deltok vanligvis alle professorene, lektorene, stipendiatene og student-vit.ass'ene. Dette var ikke et organisert forskerseminar med forhåndsannonserte temaer og innledere, men "et marked" hvor man møttes og kunne ta opp faglige og andre spørsmål.

I tillegg startet vi i 1983 en torsdagslunsj, hvor instituttets ansatte fortalte om sine forskningsprosjekter og andre arbeider som de utførte. Det ga verdifull informasjon om hva vi drev med, og det ga den enkelte mulighet til å få respons fra vettuge kollegaer på spørsmål som man arbeidet med. I 1984 ble Samerettsutvalgets utredning ferdig, mange av instituttets medlemmer hadde vært med på denne, og flere torsdagslunsjer ble brukt til å drøfte prinsippsspørsmål fra denne utredningen.

Forskningsaktiviteten ved Institutt for privatrett var meget omfattende i 1983 og 1984. I årsberetningene har de ca. 25 forskerne ved instituttet ført opp over 100 titler. Det er så stor bredde og variasjon i temaene at man ikke kan sammenfatte dette i noen enkle setninger. Mest dekkende er det å si at det foregikk viktige rettslige undersøkelser av spørsmål innen nesten alle deler av privatretten og tilgrensede fagområder.

I tillegg til å være forskere ved Institutt for privatrett var vi lærere ved Det juridiske fakultet. Her var også både omfanget og mangfoldet stort. Ca. 15 universitetslektorer dro det tyngste lasset når det gjaldt undervisningen.

Den gang var det 9 professorer og en dosent som var knyttet til Institutt for

privatrett, men situasjonen var noe spesiell: Tre professorer tilhørte primært Nordisk institutt for sjørett (Sjur Brækhus, Erling Selvig og Thor Falkanger), de hadde sitt daglige virke der, og de hadde ansvaret for de sentrale formuesrettslige fagene (kontraktsrett, tingsrett og konkursrett). Birger Stuevold Lassen og Peter Lødstrup arbeidet i betydelig utstrekning med henholdsvis immaterialrett og familierett/erstatningsrett. Knut S. Selmer og Carsten Smith hadde spesialprofessorater i henholdsvis forsikringsrett og bank- og pengerett. Gudmund Sandvik og Erling Eide hadde spesialprofessorater i henholdsvis rettshistorie og sosialøkonomi. Selv arbeidet jeg i betydelig utstrekning med å utvikle de nye rettsdisiplinene trygderett og helsesrett.

Dette mønsteret avspeilet seg også blant lektorene og stipendiatene. Særlig ble familierett og erstatningsrett fagområder som mange av oss arbeidet med. Det var selvsagt positivt at instituttet fikk en spisskompetanse på noen områder av privatretten.

For instituttets ledelse var det særlig tre forskningspolitiske utfordringer i 1983 og 1984. For det første å styrke instituttets posisjon i den sentrale formuesretten; den gang var virkemiddelet å søke å få opprettet nye professorater med særlig plikt til å undervise på bestemte rettsområder. For det andre var det viktig å få ansatt kvinnelige professorer. Og for det tredje var det viktig å få omgjort det ene dosenturet og noen av lektoratene til professorater. Jeg fikk anledning til å følge opp disse målsettingene som dekanus ved Det juridiske fakultet og medlem av Det akademiske kollegium i 1986-1988.

Som mitt generelle syn vil jeg framheve at det viktigste når man er med å lede et universitet, et fakultet eller et institutt, er vedlikeholdsarbeidet. Den nyskapende og kreative virksomheten skjer hos dem som velger forskningstemaer, studerer rettskildematerialet, trekker forskningsmessige konklusjoner, og møter studenter i undervisningssituasjonen. Ledernes viktigste oppgave er å skape gode rammevilkår slik at spennende forskning kan vokse fram.

Tiden 1985-1986

Birger Stuevold Lassen

Instituttet var i disse årene inne i en faglig aktiv og institusjonell stabil periode. På personalsiden skjedde det få endringer. Instituttet hadde gjennom disse to årene seks professorer (etter at Asbjørn Kjøenstad hadde flyttet til Institutt for offentlig rett) og 16 ansatte i mellomgruppen (om man ser bort fra de som hadde sin arbeidsplass ved Nordisk Institutt for Sjørett). Bestyrer var Birger Stuevold Lassen; mens Jan E. Helgesen var instituttamanuensis.

Sigrud Christensen som hadde vært tilknyttet Instituttet siden 1979 i en 1/6 stilling ble fast ansatt i hel stilling i 1985. En annen, men viktig, personalendring som skjedde i denne perioden, var at Eva Modvar ble ansatt ved Instituttet. Hun startet i en stilling som kontorfullmektig. Senere (i 1991) ble hun ansatt som Instituttets første kontorsjef, da ordningen med instituttamanuensis ble avskaffet. Den ledelsen som bestyrte Institutt for privatrett disse årene, ser med stor tilfredshet tilbake på at Eva Modvar ble knyttet til Instituttet.

Den 15. mars 1985 feiret Instituttet sitt 30-års jubileum.

Den faglige delen av jubileet var et seminar om pasientens rettslige stilling. Emnene for seminaret viser evne til å se aktuelle og fremtidige rettslige problemstillinger:

- Ny pasientlov i Finland (Raimo Lahti, Finland)
- Pasientens menneskerettigheter (Torkel Opsahl)
- Beslutninger i behandlingsprosessen (Christian Borchgrevink)
- Pasientens erstatningsrettslige vern (Jørgen Brunsvig)
- Særlig om psykiske pasienters erstatningsrettslige vern (Ketil Lund)
- Pasientforsikring (Trygve Bergsåker)
- Taushetspliktens vern mot opprettelse av store EDB-baserte sykdomsregistre (Asbjørn Kjøenstad)

Forhandlingene fra seminaret ble publisert i Institutt for privatretts Stensilserie, Nr. 106. Pasientenes rettslige stilling.

Den planlagte festlige delen av 30-års jubileet, middag med ledsager i Oslo Militære Samfunn ble avlyst av økonomiske grunner.

Gjennom de første 30 årene hadde Instituttet gjennomgått en betydelig vekst. Noen tall fra Instituttets økonomi illustrerer dette. I 1956 hadde Instituttet et totalbudsjett på kr. 40.875,-, 30 år senere var tallet 711.108,-.

I 1986 arrangerte Instituttet, ved Kirsti Strøm Bull og Jan E. Helgesen, Fakultetets første seminar i yrkesetikk. Seminaret hentet inn eksterne forelesere, praktikere som bekledd forskjellige yrkesroller innen den juridiske profesjon. Dette ble den modell som Fakultetet valgte for opprettelsen av det nå obligatoriske faget yrkesetikk. Bull og Helgesen er fremdeles sentrale lærere i dette faget.

Tiden 1987-1990

Mads H. Andenæs

Ved inngangen til 1987 hadde instituttet åtte professorer og 15 ansatte i mellomgruppen (ekskl. de som hadde sin arbeidsplass ved Nordisk Institutt for Sjørett). Bjørn Stordrange overtok som "instituttamanuensis" etter Jan Helgesen i 1987 og 1988, deretter overtok Tore Bråthen. Det administrative personalet besto av fem personer, hvorav tre hadde deltidsstilling.

Tallet på ansatte i de ulike stillingskategorier holdt seg i det vesentlige konstant gjennom perioden, men antallet professorer økte med to i 1988, Lucy Smith, som ble den første kvinnelige professor i rettsvitenskap, og Viggo Hagstrøm.

På det administrative plan skjedde den vesentlige endring at ordningen med at en av amanuensene bisto bestyreren med instituttets administrasjon, "instituttamanuensen", opphørte. I stedet ble det opprettet en stilling som kontorsjef ved instituttet, og etter et kort mellomspill ble Eva Modvar konstituert i stillingen fra 10. desember 1990.

Prosjektet "Alminnelig Kapitalrett" startet sin virksomhet med seks tilknyttede personer i 1989. Det er en del av et forskningsprogram kalt "Det nye pengesamfunnet" som blir finansiert av Norges råd for anvendt samfunnsforskning (NORAS), senere Norges Forskningsråd. Carsten Smith var prosjektansvarlig med bistand fra Tore Bråthen, som nedla et betydelig arbeid på administrasjon av prosjektet og veiledningsoppgaver. Antallet tilknyttede personer økte etter hvert til ni.

I 1989 ble torsdagslunsjene gjenopptatt. En torsdag i måneden redegjør en av de ansatte for sin forskningsvirksomhet. I september 1990 arrangerte instituttet et seminar i Rosendal med forelesninger av Gudmund Sandvik og Mons Nygard over rettshistoriske og tingsrettslige spørsmål knyttet til baroniet Rosendal. Dette seminaret ble starten på en lang rekke vellykkede seminarer til inn- og utland for de ansatte på instituttet.

Vi hadde i lang tid sett frem til at Østfløyen av Domus Media skulle bli ledig. Det pågikk langvarige forhandlinger i 1990 om fordelingen av arealene i Østfløyen i

fakultetets romkomité og mellom de involverte instituttene, IRI, NIFS og IPF. Det viste seg nødvendig med mer oppfattende oppussing enn antatt og den formelle overtakelse av de nyoppussede lokalene i Østfløyens 2. etasje og på loftet fant sted først i 1993. Med dette fikk instituttet den lenge ettertraktede økning ikke bare av antallet kontorer, men også en betydelig kvalitetsheving av dem. Instituttets avdeling for rettshistorie flyttet til Vestbygningen.

Tiden 1991-1992

Lucy Smith

Det skjedde små endringer i det fast ansatte personalet på Institutt for privatrett i 1991 og 1992. Antallet professorer og andelen av kvinnelige professorer var den samme ved utgangen av 1992 som ved inngangen til 1991: syv professorer, hvorav 1 kvinne. I tillegg kom 5 professorer som hadde sin arbeidsplass på Nordisk institutt for sjørett, men som også for en stor del arbeidet med privatrettslige fag (Sjur Brækhus, Hans Jacob Bull, Thor Falkanger, Knut Kaasen og Erling Selvig). Blant amanuenser og førsteamanuenser var det også få endringer i disse to årene.

Kontorpersonalet besto av 5 personer, ikke alle i full stilling. I 1991 gikk førstekonsulent Gunvor Nyquist av for aldersgrensen, hun hadde da vært ansatt på instituttet i 23 år.

En viktig begivenhet for Institutt for privatrett var at Eva Modvar ble fast ansatt som kontorsjef fra 1. april 1991. Det er fristende for instituttbestyreren å ta æren for denne meget vellykkede ansettelsen, men det bør nok nevnes at Eva Modvar ble konstituert i stillingen i desember 1990. På den annen side klarte ikke instituttbestyreren å hindre at Carsten Smith gikk fra instituttet og til Høyesterett i juni 1991.

I 1991 fikk to av instituttets ansatte, Erik Røsæg og Geir Woxholth, sin doktorgrad. Røsæg ble professor ved instituttet på slutten av 1992, og instituttet hadde igjen 7 professorer.

Ellers satte NORAS pengeprosjekt fortsatt sitt preg på instituttet, både med det store antallet vitenskapelige assistenter (studenter), og med den sterkere økonomien som fulgte med prosjektet. Den 8. november 1991 inviterte instituttet til innvielse av et stort datarom på loftet i Midtbygningen. Rommet ble døpt Petersplassen som en anerkjennelse av Peter Lødrups store innsats for å få etablert datarommet. I alt 23 studenter var i løpet av 1991 knyttet til pengeprosjektet. I tillegg kom 8 institutt-vit.asser og 4 prosjekt vit.asser, så 1991 var utvilsomt et rekordår når det gjelder antall vitenskapelige assistenter.

På begynnelsen av 90-tallet var det liten oppmerksomhet omkring faglig ledelse på et institutt, og særlig omkring instituttbestyrerens faglig ledelse. Institutt for privatrett hadde i juni 1991 for første gang et seminar med sikte på å evaluere forskningsvirksomheten ved instituttet, og dette kan sees som en første famlende begynnelse på å ansvarliggjøre både den enkelte ansatte og instituttledelsen mht forskningsvirksomheten. To eksterne professorer, Thor Falkanger fra Nordisk institutt for sjørett og Kai Krüger fra Universitetet i Bergen, var bedt om å evaluere forskningen ved instituttet. Det var på forhånd utarbeidet et utkast til en forskningsplan som ble diskutert, og på et nytt evalueringsseminar i november 1991 ble den endelige forskningsplanen vedtatt. Senere er forskningsledelse blitt et stadig mer aktuelt tema, både på universitetet sentralt og ute på fakultetene, og det er vel nå alminnelig enighet om at forskningsledelse er en viktig oppgave for instituttledelsen.

Instituttet startet i 1991 med ettermiddagsseminarer hvor advokater, dommere og andre interesserte jurister ble invitert. Denne typen seminarer er et viktig ledd i fakultetets kontakt med jurister i offentlig og privat virksomhet, og det er gledelig at de er blitt en fast tradisjon.

En annen tradisjon ved Institutt for privatrett, instituttseminarer kombinert med en reise, fortsatte med uforminskert styrke. I 1991 hadde instituttet et 4-dagers seminar i Karasjok/Kautokeino med samerettslige, rettshistoriske og tingsrettslige problemstillinger.

Tiden 1991 - 1992

I 1992 var instituttet på tur til Belgia/Nederland med besøk bl.a. i EU-kommisjonen i Brussel, Den internasjonale domstolen i Haag og på Utrecht universitet. I tillegg til det faglige utbyttet de gir, bidrar denne typen utflukter utvilsomt til det gode kollegialt miljøet på instituttet. Som rektor var alltid et av mine råd til enheter med vanskelige kollegiale forhold at de med jevne mellomrom burde dra på tur.

Instituttet gjenopplivet i 1991 den såkalte Carl Jacob Arnholm-forelesningen, hvor man inviterer en fremstående forsker utenfra til å holde en gjesteforelesning i forbindelse med en middag for alle instituttets ansatte. Professor Torgny Haastad fra Uppsala, en god venn av vårt fakultet, var invitert, og emnet for forelesningen var internasjonal kjøpsrett.

Året 1991 var historisk, for så vidt som instituttet for første gang hadde en kvinnelig bestyrer og for første gang ansatte en kvinnelig kontorsjef. Ett tiltak som kanskje kan sies å ha vært særlig preget av en kvinnelig ledelse, var en "lørdagskaffe" for barn og barnebarn av de ansatte.

Lucy Smith sluttet som bestyrer ved utgangen av 1992 for å overta vervet som rektor, og ble etterfulgt av professor Viggo Hagstrøm.

Tiden 1993-2000

Viggo Hagstrøm

Ved inngangen til min bestyrertid var de strukturelle problemer instituttet lenge hadde slitt med, blitt påtagelige: Rekrutteringen av yngre medarbeidere var for dårlig; gjennomsnittsalderen på professorene var høy og varslet om snarlig pensjonering; det var liten bevegelse i mellomgruppesjiktet. Instituttets samlede vitenskapelige produksjon stod langt tilbake å ønske. Veilederansvar lå hos alt for få personer. Dette gjaldt også de administrative plikter, både på Instituttplan og i fakultetet.

Problemene krevde etablering av en faglig ledelse. Det var et grep som knapt hadde vært prøvet, og som manglet et formelt grunnlag. Fakultetets forskningsutvalg – der jeg var leder - hadde imidlertid ansvaret for doktorandene, og tiltok seg etterhvert myndighet over kolleger i mellomgruppestillinger. Målet var å få løftet mellomgruppen opp i førsteamanuensisnivået, fortrinnsvis ved et doktorgradsarbeid. Dette var i tråd med Universitetets erklærte målsetting om at ingen kunne ansettes i fast vitenskapelig stilling uten å ha doktorgradskompetanse. Gjennom et verv i Kollegiets komite for forskerutdanning fikk jeg nødvendig bekreftelse på at vi ikke var på ville veier. Midlet ble lettere press ved løpende samtaler og tilbud om veiledning og reduksjon i undervisningsplikten.

Den linje som hadde vært fulgt i mange år, ble opprettholdt: Det ble lagt mye ressurser i vitenskapelige assistenter med sikte på fremtidig rekruttering. Et viktig instrument var prosjektet Det nye pengesamfunnet som hadde fått finansiering av Norges Forskningsråd allerede i 1989. Ny lovgivning på kontraktsrettens område ga grunnlag for en rekke studentavhandlinger; flere av dem fant veien til det prestisjetunge Tidsskrift for Rettsvitenskap, som hadde sitt sete ved Instituttet. For å bedre det faglige miljøet ble den seminarrekke jeg hadde initiert flere år tidligere, betydelig styrket. Kontaktnettet med søsterinstitusjonene i Danmark og Sverige ble utbygget, ved å trekke inn yngre forskere. Et viktig skritt var avholdelsen av de første nordiske formuerettsdager ved Instituttet i 1994, som var et supplement til allerede etablerte nettverk innenfor familieretten. Etter hvert ble lignende nettverk skapt også mellom nordiske selskapsrettsjurister. Vi fikk over årene besøk av flere yngre gjesteforskere.

Tiden 1993 - 2000

Det sosiale fellesskap ved Instituttet var i alle år godt; seminarer i inn og utland bidro til å bedre samholdet.

Utad hadde Instituttet fortsatt en betydelig posisjon. Og det styrket sikkert miljøet at Instituttet kunne flytte inn i prektige lokaler i Østfløyen i Domus Media. Produksjonen av doktorgrader var imponerende: Kirsti Strøm Bull i 1993, Kristin Normann i 1994, Anders Stray Ryssdal i 1995, Arne Tjaum i 1996, et toppår i 1997 med Tone Sverdrup, Marit Halvorsen, Lasse Simonsen og Jan Einar Barbo, Tore Bråthen i 1998, Giuditta Cordero Moss og Endre Stavang i 1999, Otto Jebens i 2000. Administrativt var Instituttet meget veldrevet. Men fundamentet begynte å bli skrøpelig. Det var ikke lett å holde på de stipendiatene som var blitt rekruttert; konkurransen fra næringslivet var hard. Redningen skulle vise seg særlig å komme fra immaterialrett/konkurranserettsmiljøet, som alltid hadde vært sterkt.

Ved utgangen av min bestyrertid var en tung snuoperasjon i ferd med å lykkes, ikke på grunn av meg, men ved en rekke heldige omstendigheter som brakte unge produktive forskere til miljøet. Etter en del intern motstand fikk vi også i gang tidsskriftet Nytt i privatretten i 1999. Det viste seg å bli en suksess, både faglig og kommersielt, og var et viktig signal utad i en tid der etterutdanning og egenfinansiering er blitt en del av Universitetets hverdag.

Tiden 2001-2003

Tone Sverdrup

I denne treårsperioden ble flere prosjektorienterte forskningsmiljøer etablert ved Instituttet, dels ved ekstern finansiering. Avgjørende for oppbygging av Markedsrettsprosjektet var nyansettelsene av Olav Kolstad, Ole Andreas Rognstad og Are Stenvik i 2000 og 2001. De tre hadde faglige berøringspunkter og ønsket å samarbeide. I 2002 ble Hans Petter Graver hentet til Instituttet som leder for prosjektet, og det ble samme år søkt og innvilget midler fra Norges Forskningsråd (såkalte frie midler) til bl.a. stipendiatstillinger. Midler ble også hentet inn fra andre offentlige og private kilder, herunder fra advokatfirmaer, til finansiering av vitenskapelige assistenter og til et mer organisert samarbeid med institusjoner utenfor Universitetet – nasjonalt og internasjonalt.

Oppbyggingen skjedde i erkjennelsen av at en nyskapende forskningsvirksomhet i større og tette fagmiljøer er nødvendig for å sikre en rekruttering av stipendiater og for å holde på yngre medarbeidere. På ett år - fra utgangen av 2001 til 2002 - økte antallet stipendiater fra 4 til 10. Tanken var at solid kompetanse i noen grunnleggende basisfag kombinert med utvikling av spisskompetanse i nye fag - som for eksempel konkurranserett - ville virke gjensidig befruktende for det samlede privatrettsmiljøet ved Instituttet. Vi kan også spore et visst ”kulturskifte” i perioden, hvor flere og flere medarbeidere ønsket et tettere faglig samarbeid med kolleger, fremfor å sitte som eneansvarlige innen sine fag.

Det neste prosjektet som ble satt i gang var ”Anglo-american contract models”, med Giuditta Cordero Moss, Viggo Hagstrøm og Lasse Simonsen fra Instituttet. Det ble søkt og innvilget midler fra Norges Forskningsråd i 2003 (frie midler), i tillegg til private finansieringskilder (advokatfirma). Dette prosjektet ble for øvrig etablert i samarbeid med ansatte ved Nordisk Institutt for sjørett, og det ble for øvrig i perioden gjort flere fremstøt for å utvide den faglige kontaktflaten mellom de to instituttene.

Det skjedde også en betydelig kompetanseheving ved Instituttet i denne perioden. I året 2002 kunne Instituttet notere en økning i antallet professorer fra 8 til 13 – hvorav fire skjedde ved kompetanseopptrykk. Kvinneandelen blant stipendiater og blant vitenskapelige assistenter økte fra ca 25 % i 2001 til rundt 40 % i 2003. Treårsperioden karakteriseres ellers ved stor mobilitet i staben – både med hensyn

Tiden 2001 - 2003

til avganger og nyansettelser. I 2003 ble Stein Evju kallet til et professorat ved Instituttet som ledd i styrkingen av det kontraktsrettslige miljøet (arbeidsrett).

De mange nyansettelser gjorde det nødvendig å utvide kontorarealet. Instituttet fikk i 2003 fire nyinnredede kontorer i midtbygningens første etasje der det tidligere hadde vært lesesaler. Etableringen for forskningsprosjekter nødvendiggjorde også en viss samlokalisering, og Styret vedtok i 2002 nye prinsipper for tildeling av kontor, hvor ansiennitetsprinsippet ble oppmyket. Det ble også utarbeidet veiledende normer for de ansattes kontrakter med advokatfirmaer, samt prinsipper for tildeling av kontor til emeriti.

I 2002 arrangerte Instituttet den 11. Verdenskonferanse i familierett på vegne av International Society of Family Law, med 276 deltakere fra 45 land, i et samarbeid med København. Peter Lødrup og Eva Modvar, som hadde hovedansvaret for konferansen fra norsk side, redigerte boken fra konferansen: "Family Life and Human Rights".

Perioden var forøvrig den siste hvor instituttbestyreren også var med i ledelsen av Fakultetet ved sin plass i Arbeidsutvalget, som var fakultetets avgjørelsesorgan i mange viktige (og mindre viktige) saker. I 2003 ble det vedtatt et helt nytt styringsreglement ved Universitetet, som innebar at store deler av beslutningsmyndigheten ble overført til dekanus.

Tiden 2004-2005

Lasse Simonsen

Året 2004 har vært en typisk brytningstid for både fakultetet og instituttet. Et større reformarbeid er gjennomført og en ny omfattende er påbegynt.

Da jeg overtok som bestyrer av instituttet, sto Det juridiske fakultet i ferd med å iverksette den nye studiereformen med innføring av et 5-årig masterstudium. De privatrettslige fag er i denne studiemodellen samlet i første avdeling (juridisk metode, inngåelse og tolking av avtaler, familie- og arverett, fast eiendoms rettsforhold, kjøpsrett og erstatningsrett) og tredje avdeling (avtalerett, kontraktrett, tredjemannsværn, innføring i selskapsrett og rettshistorie). På instituttet synes det å være bred enighet om at den nye studieordningen representerer en klar forbedring – og effektivisering – av gjeldende studieordning. Når det gjelder reformen av studiemetoden, kan særlig nevnes innføringen av en såkalt prosjektoppgave til tredjeavdeling. Mange av de ansatte ved privatretten har vært engasjert for å utvikle dette nye studietilbudet til studentene.

For det interne liv på instituttet har likevel en annen reform trolig spilt en større rolle. Det er arbeidet med å reformere forskningsstrategien. Året 2004 har derfor på mange måter stått i forskningens tegn. I løpet av dette året har det vært gjennomført en omfattende debatt om organiseringen av forskningen, særlig om arbeid i såkalte forskergrupper.

På instituttet har det vært avholdt en rekke møter som alle har hatt forskningsorganisering som tema. Så langt har arbeidet med forskningsstrategien ført til opprettelse av en rekke forsknings- og faggrupper. Nevnes kan blant annet gruppen for angloamerikanske kontraktmodeller, familie- og arverettsgruppen, selskapsrettsgruppen og erstatningsrettsgruppen. Nevnes skal også markedsrettsgruppen som ble etablert på et tidligere stadium. Strukturen på forskningsorganiseringen har imidlertid ennå ikke funnet sin form. Det må nå fastlegges hvorledes de nevnte gruppene mest hensiktsmessig kan samarbeide med forskere på andre institutter, både organisatorisk og tematisk.

I løpet av året er det ansatt to nye førsteamanuenser (Arne Tjaum og Lee A Bygrave) og to stipendiater (Herman Bruserud og Mads Krohn) ved instituttet.

Lucy Smith fylte 70 år høsten 2004, og i den anledning arrangerte instituttet et stort fagseminar med de temaer som har stått Lucy Smith særlig nær.

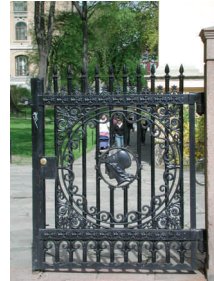
Institutt for privatrett startet i 1999 utgivelse av tidsskriftet *Nytt i privatretten*, se tiden 1993–2000 av Viggo Hagstrøm. Tidsskriftet går nå i sin femte årgang, og utkommer med 4 hefter i året, med et gjennomsnittlig sidetall på mellom 16 og 20 sider. Store deler av privatrettsmiljøet ved Det juridiske fakultet, også medarbeidere ved Nordisk institutt for sjørett, bidrar med stoff og ingen medarbeidere mottar godtgjørelse. Overskuddet går i sin helhet via Privatrettsfondet til gode formål, fortrinnsvis biblioteket. Ambisjonen er å få omtalt de mest sentrale høyesterettsavgjørelser og annet aktuelt nordisk stoff.

Institutt for privatrett har i vel 10 år drevet en seminarrekke om privatrettslige spørsmål med interne og eksterne deltakere. Seminaret har vært åpent for alle, og har gjennomgående vært meget godt besøkt. I år 2004 ble det avholdt i alt 6 ettermiddagsseminarer. Det har vært et siktemål at ikke bare instituttets egne medarbeidere skal være foredragsholdere, men at man også i en viss utstrekning skal trekke veksler på eksterne krefter. Seminarene ledes av professor Viggo Hagstrøm. I regi av de enkelte forsker- og faggruppene er det avholdt en rekke seminarer hvor det inviteres eksterne deltakere med særlig interesse og kompetanse innenfor de fagområdene som tas opp.

De fleste av instituttets fast ansatte forskere deltar i løpende samarbeid med utenlandske forskere. Mange er dessuten sterkt engasjert i internasjonale organisasjoner dels som ledere i internasjonalt forskersammenslutninger innenfor spesielle fagfelt – blant annet i ISFL (International Society of Family Law), dels ved deltakelse i Expert Groups med sikte på harmonisering mv av rettsregler bl.a. innen kontraktsrett (Study Group on European Civil Code) og familierett (CEFL), og dels med sikte på rettsutvikling mer generelt (immateriellrett og selskapsrett). Flere av instituttets ansatte deltar også som medlem i komiteer under FN (FN's Barnekonvensjon) og Europarådet.

Sommerskolen for studenter fra University of North Dakota tok imot 12 amerikanske studenter i 2004. Utvekslingen med University of North Dakota har pågått i en årrekke og søkes videreført.

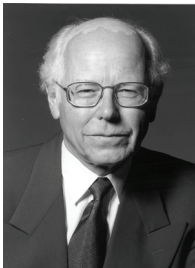
Oversikt over bestyrere ved Institutt for privatrett

1955-1969
Professor
Carl Jacob
Arnholm

1970-1971
Professor
Knut S. Selmer

1972-1974
Professor
Carsten Smith

1975-1982
Professor
Peter Lødrup

1983-1984
Professor
Asbjørn Kjønsstad

1985-1986
Professor
Birger Stuevold
Lassen

Oversikt over bestyrere

1987-1990
Professor
Mads H. Andenæs

1991-1992
Professor
Lucy Smith

1993-2000
Professor
Viggo Hagstrøm

2001-2003
Professor
Tone Sverdrup

2004-
Professor
Lasse Simonsen

Fortegnelse over ansatte ved Institutt for privatrett fra opprettelsen 11. mars 1955

Professorer

Arnholm, Carl Jacob	1933 -1969
Andersen, Kristen	1939 -1977
Robberstad, Knut	1945 -1969
Selmer, Knut S.	1959 -1989
Smith, Carsten	1964 -1991
Lødrup, Peter	1975 -2002
Åqvist, Gösta	1971 -1975
Sandvik, Gudmund	1975 -1990
Kjønstad, Asbjørn	1978 -1984
Eide, Erling	1982 -
Lassen, Birger Stuevold	1985 -1997
Andenæs, Mads H.	1986 -
Smith, Lucy	1987 -2004
Hagstrøm, Viggo	1988 -
Røsæg, Erik	1992 -1999
Woxholth, Geir	1993 -
Torvund, Olav	1994-
Bull, Kirsti Strøm	1998 -2003
Sverdrup, Tone	2001 -
Stenvik, Are	2002 -
Thue, Helge J.	2002 -2003
Graver, Hans Petter	2002-
Rognstad, Ole-Andreas	2002-
Simonsen, Lasse	2002-
Evju, Stein	2004-

Dosenter

Smith, Carsten	1960 -1964
Lassen, Birger Stuevold	1971 -1984

Førsteamanuenser

Sandvik, Tore	1966 -1969
---------------	------------

Fortegnelse over ansatte

Lassen, Birger Stuevold	1969 -1971
Steen-Olsen, Ole	1978 -
Smith, Lucy	1981 -1986
Thue, Helge J.	1983 -2001
Andenæs, Mads	1985 -1986
Hagstrøm, Viggo	1986 -1987
Helgesen, Jan	1986 -2001
Stordrange, Bjørn	1986 -1991
Bull, Kirsti Strøm	1987 -1997
Bråthen, Tore	1988 -1998
Torvund, Olav	1990 -1994
Normann, Kristin	1994 -
Tjaum, Arne	1996 -1997
Halvorsen, Marit	1997 -
Simonsen, Lasse	1997 -2001
Sverdrup, Tone	1997 -2000
Kolstad, Olav	2001 -
Moss, Giuditta Cordero	2001 -
Rognstad, Ole-Andreas	2001-2002
Stenvik, Are	2001-2002
Hjelmeng, Erling	2004-
Bygrave Lee A.	2004-
Tjaum, Arne	2004-

Førstelektor II:

Fosmark, Per Racin	1994 -
--------------------	--------

Post doctor:

Stavang, Endre	2003 -
----------------	--------

Amanuenser:

Thue, Helge J.	1971 -1982
Bing, Jon	1972 -1982
Andenæs, Mads	1976 -1984
Blanck, Lars Jakob	1976 -1980
Borge-Andersen, Lars	1976 -1978
Bull, Kirsti Strøm	1976 -1984
Fliflet, Arne	1976
Harboe, Einar	1976 -1980
Langseth, Sissel Rydman	1976 -1980
Malt, Gert-Fredrik	1976 -
Pedersen, Odd Jarl	1976 -1978
Schiøtz, Cato	1976 -1978

Smith, Eivind	1976
Smith, Lucy	1976 -1980
Steen-Olsen, Ole	1976 -1977
Backer, Inge Lorange	1977 -1978
Bergsåker, Trygve	1978 -
Boe, Erik	1978
Lilleholt, Kåre	1979 -1984
Engesæth, Arne	1980 -1982
Fosmark, Per Racin	1980 -1982
Hambro, Peter	1980 -
Kjørnæs, Arne Didrik	1980 -1981
Hagstrøm, Viggo	1981 -1984
Bråthen, Tore	1982 -1987
Stokke, Berit	1982
Helgesen, Jan	1983 -1985
Stordrange, Bjørn	1983 -1985
Langaas, Odd	1985
Norseng, Per	1985 -1988
Aarum, Kristin Normann	1985 -1993
Torvund, Olav	1987 -1989
Sverdrup, Tone	1990 -1996
Tjaum, Arne	1990 -1996
Barbo, Jan Einar	1991 -1997

Universitetslektorer

Lund, Ole	1961 -1965	
Lassen, Birger Stuevold	1962 -1969	
Lundgaard, Hans Petter	1963 -1965	1970 -1974
Lie, Knut	1964 -1965	
Smith, Lucy	1965 -1975	
Eikeseth, Bjarte	1966 -1969	
Løvig, Inge Christopher	1966 -1973	
Bakkevig, Knut	1966 -1971	
Lund, Ketil	1967 -1971	
Thue, Helge J.	1967 -1971	
Langseth, Sissel Rydman	1970 -1975	
Midelfart, Arne	1970 -1972	
Samuelsen, Erik	1970 -1972	
Bull, Kirsti Strøm	1971 -1975	
Bjønness, Hans Chr.	1971 -1975	
Schjøll, Oscar	1971 -1975	
Qvigstad, Lasse	1972 -1975	
Andenæs, Mads	1972 -1975	

Fortegnelse over ansatte

Rogstad, Daniel	1973 -1975
Fliflet, Arne	1973 -1975
Bull, Jørgen	1973 -1975
Borge-Andersen, Lars	1974 -1975
Smith, Eivind	1975 -1976
Pedersen, Odd Jarl	1975 -1976
Malt, Gert Fredrik	1975 -1976
Schiøtz, Cato	1975 -1978

Adjunktstipendiater

Lassen, Birger Stuevold	1957 -1961
Smith, Carsten	1957 -1960
Sandvik, Tore	1961 -1966
Lundgaard, Hans Petter	1965 -1970

Stipendiater

Steen-Olsen, Ole	1975
Bull, Hans Jacob	1975
Kjønstad, Asbjørn	1975 -1977
Smith, Eivind	1976 -1979
Backer, Inge Lorange	1978 -1983
Eide, Erling	1979 -1981
Krokeide, Kjetil	1979 -1981
Malt, Gert-Fredrik	1980 -1985
Lilleholt, Kåre	1983 -1984
Sverdrup, Tone	1984 -1986
Bull, Kirsti Strøm	1985 -1986
Hagstrøm, Viggo	1985 -1986
Michalsen, Dag	1985 -1987
Woxholth, Geir	1988 -1992
Aarum, Kristin Normann	1989 -1993
Halvorsen, Marit	1991 -1994
Heyerdahl, Christopher	1991 -1994
Simonsen, Lasse	1991 -1997
Ryssdal, Anders Stray	1991
Tjaum, Arne	1990 -1995
Barbo, Jan Einar	1992 -1996
Fæhn, Erik Friis	1992 -1997
Stavang, Endre	1993 -1999
Norheim, Lars Guttorm	1994- 2000
Nilsen, Stede Georg	1994- 2000
Stenvik, Are	1996 -2001
Smith, Terese	1999 -2004

Moss, Giuditta Cordero	1996 -1999
Heggberget, Lars Marius	2001- 2003
Høgberg, Alf Petter	2001- 2005
Stenseth, Geir	2001- 2005
Christoffersen, Margrethe Buskerud	2002 -
Asland, John	2003 -
Bekkedal, Tarjei	2003 -
Irgens-Jensen, Harald	2003 -
Kvisberg, Torunn	2003 -
Ørstavik, Inger Berg	2003 -
Bruserud, Herman	2004 -
Krohn, Mads	2004 -
Reusch, Marianne Jøranlid	2005 -
Hagland, Birgitte	2005 -

Vitenskapelige assistenter

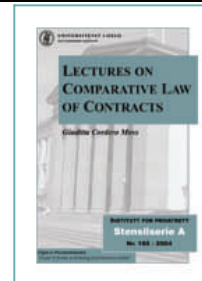
Lødrup, Peter	1957-1958
Gussgard, Gunvald	1958-1959
Aasland, Gunnar	1960
Austenå, Torgeir	1961-1962
Christiansen, Arne	1962-1963
Gustavsen, Bjørn	1963-1964
Thue, Helge J.	1964-1965
Bae, Ole Jacob	1964-1965
Sørheim, Ingjald Ørbeck	1965
Smørgrav, Bjørn	1965-1966
Nordgreen, Tom	1965-1966
Flock, Hans	1966-1967
Nygaard, Nils	1967-1968
Zimmer, Frederik	1967-1968
Sandberg, Ole Rømer	1968-1969
Engzelius, Finn Erik	1969-1970
Bull, Jørgen	1970-1971
Bing, Jon	1970-1972
Hågvar, Geir	1970
Sperre, Per Norvald	1970-1971
Borge-Andersen, Lars	1970-1972
Hallan, Tore	1971-1972
Evju, Stein	1972
Thorkildsen, Emil	1971-1972
Aarseth, Helge	1971-1972

Fortegnelse over ansatte

Ulltveit-Moe, Eiliv	1971-1972
Blanck, Lars Jakob	1972-1973
Schiøtz, Cato	1972-1973
Tjomsland, Steinar	1972-1973
Endresen, Clement	1972-1973
Schøyen, Per	1972-1973
L'Abée-Lund, Sven	1972-1973
Flod, Jan	1972-1973
Nilsen, Svein	1972-1974
Bjørnerud, Kåre	1973-1974
Endre, Knut Størmer	1973-1974
Hagen, Tore	1973-1974
Minsaas, Dag A.	1973-1974
Løken, Henriette	1973-1974
Dyrhaug, Sverre	1974-1975
Christiansen, Per	1974-1975
Thoresen, Harald	1974-1975
Horgen, Per Gullik	1975-1976
Albrektsen, Jan	1975
Robberstad, Anne	1975
Rynning, Paul	1975-1976
Stensrud, Mats M.	1975-1976
Sverdrup, Tone	1975-1976
Thoresen, Harald	1975
Bergsåker, Trygve	1976-1977
Christensen, Pål	1976
Fastvold, Marianne	1976
Holm, Gerhard	1976
Vik, Inga Merethe	1976-1977
Hagstrøm, Viggo	1977-1980
Røer, Inge-Lise	1977-1978
Dybsjord, Grete	1978-1979

Institutt for privatretts stensilsSerie

Fosmark, Per Ragn	1978-1980
Larsen, Gunnar Stake	1978-1979
Forsberg, Petter	1979
Løken, Henriette	1979-1980
Pettersen, Bernt Jacob	1979
Vikøren, Olav	1979
Liland, Anders	1980
Mathisen, Per Broch	1980
Ryssdal, Anders	1980-1981
Skedsmo, Knut	1980-1981

Serie A:

1974:

1. **Gudmund Sandvik:** Dømande kommisjonar i Norge Ein rettshistorisk studie. 80 s.
2. **Carsten Smith:** Some principles of law in monetary and credit policy. 76 s.
3. **Jon Bing:** Domstolenes skatterettslige informasjonssituasjon. 11 s.
4. **Peter Lødrup:** En del spørsmål vedrørende produktansvar. Betenkning avgitt i ”p-pillesaken”. 155 s.
5. Institutt for privatrett. Årsberetning 1973.
6. **Torgeir Austenå:** Løsningsrettigheter. Kommet i bok.
7. **Hans Jacob Bull:** Kompendium i sjøforsikringsrett. Kommet i bok, H.J. Bull: Sjøforsikringsrett, Tanum 1980.
8. **Knut Robberstad:** Mostratinget 1024 og Sankt Olavs kristenrett. 26 s.
9. **Carsten Smith:** Om forholdet mellom forretningsbanker og statsmyndighetene. 23 s.
10. **Carsten Smith:** Om bankbøker og andre innskuddsbevis. 32 s.
11. **Carsten Smith:** Om stiftelse av garantier. 81 s.
12. **Hans Jacob Bull og Kjetil Krokeide:** Lystbåtansvar, bearbeidet utgave er utgitt i TFR 1975 s. 429-470.

1975:

13. **Helge Thue:** ”Papirløse ekteskap”. Kommet i bok, se Fakkeltbok: Avtalt samliv. Gyldendal 1977.
- 14/25 **Peter Lødrup:** Luftrett II - fraktavtalen. 404 s. Kommet i bok, Luftretten anno 1975. Oslo 1997.
15. Institutt for privatrett: 1955-1975. 52 s.
16. **Thor Falkanger:** Forelesninger over lov av 28. juni 1974 nr. 58. Ny revidert utgave nr. 51.
17. **Carsten Smith:** Fordringer i norske kroner og utenlandsk valuta. 29 s.
18. **Henriette Løken:** Standardkontraktsamlingen

19. **Lisabeth Risa:** Geistlege og verdslige sanksjonar mot ugifte mødre. Ei gransking av lov og rettspraksis i sedelegheitsaker, bygd på rettsmateriale frå Stavanger amt 1721-1741. 142 s.
20. Institutt for privatrett. Årsberetning 1974.
21. **Thor Falkanger:** Forelesninger over lov av 28. juni 1974. Ny revidert utgave nr. 44.
22. **Helge Thue:** Kvinner og barn i familiestrukturen. Innledning på seminar arrangert av foreningen Barns rettigheter i samfunnet (BRIS). 21 s. Også gått inn i Fakkeltok: Hans ekteskap og Hennes. Gyldendal 1978.
23. **Carsten Smith:** Domstolene og rettsutviklingen.
24. **Anders Agell:** Underhåll och socialförmån. Rapport från ett forskningsprojekt. 19 s.
- 14/25. **Peter Lødrup:** Luftrett II - fraktavtalen. 404 s. Kommet i bok, Luftretten anno 1975. Oslo 1997.
26. **Kirsti Bull:** Den papirløse familie. 10 s.
27. **Carsten Smith:** Klausuler om verdifasthet. 8 s.
28. **Lars Borge-Andersen m.fl.:** Kassakreditten.
29. **Carsten Smith:** Notater i bank- og pengeretten. Ny revidert utgave nr. 47
30. **Anne Robberstad og Lucy Smith:** Kvinnerett. 2 artikler. 29 s.
31. **Birger Stuevold Lassen:** Innføring i kjennetegnretten. B. Varekjennetegnretten. Kapitel 3. Registrerte merker, § 5. Distinktivitetskravet. 68 s.
32. **Per Christiansen:** Om kredittpolitiske reservekrav.
33. **Frederik Zimmer;** Kvinneskatterett. 27 s.
34. **Carsten Smith:** Bankenes rettsstilling i dagens samfunn. Gått inn i bok, C. Smith, Statsliv og rettsteori, Universitetsforlaget 1978.
35. **Henning Jakhelln:** Det offentliges forhold til og innflytelse på arbeidsavtaler, tariffavtaler og arbeidsforhold. 42 s.

- 1976:
36. **Kristen Andersen:** Arbeidervern i norsk arbeidsliv. Noen utviklingslinjer. 12 s.
37. **Carsten Smith:** Garantikrav og garantistvern.
38. **Daniel Rogstad:** Noen vassdragsrettslige emner. 113 s.
39. **Kåre Lilleholt:** Bortleige av bustad mot lån.
40. **Cato Schjøtz:** Køber-saken og privatlivets fred. 19 s.
41. **Birger Stuevold Lassen:** Innføring i kjennetegnretten. B. Varekjennetegnretten. Kapitel 6 varekjennetegnrettens innhold og omfang. § 15. "Egnet til å forveksles med" § 16. "Egnet til å forveksles med". Nærmere om vareslagslikheten. 100 s.

42. Institutt for privatrett. Årsberetning 1975.
43. **Alice Kjellevold, Sissel Melgård og Marit Winnem:** Kvinners rett til arbeid. 98 s.
44. **Thor Falkanger:** Forelesninger over lov av 28. juni 1974 nr. 58 om odelsretten og åsetesretten, 2. rev. utg. (se nr. 21) 142 s.
45. **Lucy Smith:** Barnefordeling og foreldremyndighet. Gått inn i bok, Lucy Smith: Foreldremyndighet og barnerett, Universitetsforlaget 1980.
46. **Odd Jarl Pedersen:** Funksjonsfordeling og normkontroll - Kompetansetvistteorien og andre teorier om domstolenes kompetanse. 115 s.
- 1977:
47. **Carsten Smith:** Notater i bank- og pengeretten. 2. utgave. 251 s. Nå utsolgt - ikke aktuell mer - delvis gått inn i nr. 59
48. **Inger Marie Dons Sitre:** Bankgiro. Særlig om ansvar og tilbakekall.
49. **Lars Jakob Blanck, Lars Borge-Andersen og Knut Selmer:** Noen rettslige aspekter i forbindelse med innføring av identitetskort. 66 s.
50. **Lucy Smith:** Oppgaver i avtalerett. 46 s. Overført til Serie B nr. 5
51. **Thor Falkanger:** Forelesninger over odelsrett og åsetesrett, 2. rev. utgave (se nr. 16) 177 s.
52. Institutt for privatrett. Årsberetning 1976.
53. **Anne-Lise Myklebust:** Underholdningsbidrag ved separasjon og skilsmisse.
54. **Pål Christensen:** Bruk av ektepakten i praksis.
- 1978:
55. Institutt for privatrett. Årsberetning 1977.
56. Rettspraksis om samliv uten vigsel ("papirløse ekteskap") I. Revidert utgave, November 1984. 101 s.
57. Barnelovseminaret våren 1978 over NOU 1977:35.
58. **Peter Lødrup:** Erstatningsberegningen ved personskader. Kommet i i bok, Eget forlag 1983.
59. **Carsten Smith:** Notater i bank og pengeretten. 3. utg. 155 s.
- 1979:
60. Institutt for privatrett. Årsberetning 1978
61. **Viggo Hagstrøm:** Culpanorm og skrevne adferdsnormer. Nå kommet i bok: Offentligrettslig erstatningsansvar, TANO, Oslo 1987.
62. **Carsten Smith:** Kredittliv og rettsteori. Kommet i bok, C. Smith: Bankrett og statsstyre, Universitetsforlaget 1980.

63. **Arne Didrik Kjørnæs**; Ringeriksbøndenes rettigheter i Nordmarksgodset. 109 s.
- 1980:
64. **Einar Harboe**: Pristakst og skiftetakst. 44 s.
65. **Gudmund Sandvik**: Kjelder til Finnmarks rettshistorie - særleg samisk sp. 62 s.
66. **Thor Falkanger**: Materialsamling i panterett. 71 s. og
67. **Thor Falkanger**: Prioritetsforholdet mellom heftelser i fast eiendom. 50 s. nå i ett hefte.
68. **Sjur Brækhus**: To kapitler av panteretten.
- 68/70/76 Slått sammen i ett hefte: Realkreditten
69. Institutt for privatrett. Årsberetning 1979.
70. **Sjur Brækhus**: To nye kapitler av panteretten. (Omsetning og kreditt avsnitt 21 og 22) 1. hefte
- 68/70/76 Slått sammen i ett hefte: Realkreditten
71. **Thor Falkanger**: Pant i adkomstdokumenter til bolig, forretningslokale m.v. Kommet i bearbeidet form med samme tittel i TfR 1980 s. 601 flg.
72. **Kåre Lilleholt**: Leigar eller klient. Oppseiing og utkastfrå institusjonsliknande bustader. Trykket i Lov og Rett.
73. **Kari Sørsdal**: Fra broderlodd til "Billig taxt" (1854-1863). Om innføring av lik arverett mellom kjønnene og den etterfølgende endring i åseteslovgivningen. 81 s.
74. **Gert-Fredrik Malt**: Rett og urett i undertrykkelse av indianere i Syd-Amerika. 87 s.
75. **Ivar Holst - Elin Rønningen**: Lagmannsrettsavgjørelser. Boligrett 1970-1977. 209 s. (A 5).
- 1981:
76. **Sjur Brækhus**: To nye kapitler av panteretten. (Omsetning og kreditt, avsnitt 21 og 22) 2. hefte.
- 68/70/76 Slått sammen i ett hefte: Realkreditten
77. **Kåre Lilleholt**: Husleigekontrakten når leigaren av forretningslokale går konkurs.
78. **Carsten Smith**: Mellommannens oppsigelsesvern i handelsforhold
79. Institutt for privatrett. Årsberetning 1980.
80. **Asbjørn Kjonstad**: Barns rett til forsørgelse og omsorg - fra foreldre, samfunn og andre. 65 s.
- 1982:
81. **Birger Stuevold Lassen**: Studiemateriale i opphavsrett og tilgrensende områder. 276 s. se nr. 97.
82. **Kåre Lilleholt**: Utkasting m.v. frå husrom. 40 s.

83. **Trine Buttingsrud Mathiesen:** Odelsl. § 14. 90 s.
 84. Institutt for privatrett. Årsberetning 1981.
 85. **Carsten Smith:** Høyesterett - et politisk organ. 15 s.
 86. **Knut Skedsmo:** Erstatningsoppgjøret etter "Alexander L. Kiellandulykken". 104 s.
 87. Seminar over NOU 1982:14. Fastsettelse og innkreving av underholdsbidrag. 70 s.

1983:

88. **Dag H. Michalsen:** Ugeblad for lovkyndighed, statistikk og statsøkonomi 1861-1870, en innholdsanalyse. 117 s.
 89. **Sjur Brækhus:** Innledning til "Omsetning og Kreditt". 5. utgave. August 1988. 76 s.
 90. **Sjur Brækhus:** Omsetning som retsteknisk problem. Tingslysing. (Omsetning og kreditt Del 3). 180 s.
 91. Institutt for privatrett. Årsberetning 1982.
 92. **Anders C. Stray Ryssdal:** Børsliv og Børslov. En avhandling om børsrettslige spørsmål og om den rettslige karakteristik av børsinstitusjonen. 56 s.

1984:

93. **Leif Villars Dahl:** Stortingsdebattene om den første norske aksjelov. Særavhandling ved juridisk embetseksamen. 100 s.
 94. **Jan Helgesen:** Sources of Law. Diversity and Evolution. A Quantitative Analysis. The Norwegian Report. 63 s.
 95. **Kirsti Strøm Bull/Arne Fliflet:** Spørsmål i arverett. 30 s.
 96. **Kirsti Strøm Bull/Arne Fliflet:** Spørsmål i familierett. 25 s.
Nr. 95 og 96 er slått sammen og overført til Serie B nr. 4
 97. **Birger Stuevold Lassen:** 2. utg. av opphavsrett (Tidligere nr. 81) 302 s.
 98. **Magnus Aarbakke:** Utdrag av manus. Skatt på inntekt. Kommet i bok, Universitetsforlaget 1985.
 99. Institutt for privatrett. Årsberetning 1983.

1985:

100. **Mads H. Andenæs:** Bygningslovgivningen og eiendomsretten. 96 s.
 101. **Erling G. Rikheim:** Forretningsbanker og aksjer. Særavhandling ved juridisk embetseksamen. 102 s.
 102. **Sjur Brækhus:** Realkreditten (tidl. 68/70/76). Forelesning over panterett. 327 s. Kommet i bok, Universitetsforlaget 1988.
 103. Materialsamling i trygderett. 42 s.
 104. **Rolf Einar Fife:** Fransk juridisk ordbok. 231 s. Kommet i bok TANO 1991.

105. Rettspraksis om samliv uten vigsel. ("Papirløse ekteskap") II. 291 s.

1986:

106. Pasientenes rettslige stilling. 117 s.
107. **Lucy Smith**: Contested bids and defence tactics. 21 s.
108. **Mads H. Andenæs m.fl.**: Konkurs i selskapsforhold. 133 s.
109. **Lucy Smith**: Barnefordeling og samværsrett. 84 s.
110. **Berit M. Holthe**: Rettsutvikling - barneloven. 115 s.
111. **Helge J. Thue**: Norsk internasjonal obligasjonsrett. 52 s.

1987:

112. **Kristin Bjella**: Interkomm.ansv. selskap. 115 s.
113. Oppgaver i kjøpsrett. 54 s.
114. **Marius Nygaard Haug**: Arbeidavtalens stilling i konkurs. 63 s.
115. Seminar: Juristrollen og yrkesetikk. 61 s.
116. **Jan Helgesen og Morten Holmboe**: Materialsamling for seminar i rettskildelære. 94 s.
117. **Svend Eriksrud**: The relationship between the issuing bank and the beneficiary under a commercial letter of credit. 104 s.

1988:

118. **Ingvald Falch**: Bygdelagsrettigheter til laksefisket i vassdragene i Finmark. 129 s.
119. **Jan Helgesen og Arne Tjaum**: Materialsamling for seminar i rettskildelære II. 105 s.
120. **Birger Stuevold Lassen**: Lærebok i norsk varemerkerett. 199 s.
121. Oppgaver i kjøpsrett (ny utgave av nr. 113). 49 s. Overført til Serie B nr. 6
122. **Camilla Wohl Sem**: Trafikkforsikring og regress. 116 s.
123. **Morten Holmboe**: Dokumentasjon og opphavsrett. 60 s.
124. **Jan Helgesen og Ida Espolin Johnson**: Materialsamling i rettskildelære III. 145 s.

1989:

125. **Per Øyvind Schiong**: Tvangssalg som truer skyldnerens rett til bolig. 80 s.
126. **Jan Helgesen og Turid Vibe**: Materialsamling i rettskildelære IV. 156 s.
127. **Welshman Ncube**: Comparative Matrimonial Property Systems: The Search for an Equitable System of Reallocation of Matrimonial Property. 119 s.
128. **Jan Helgesen og Kjersti Tøgard**: Materialsamling i rettskildelære V. 79 s.

1990:

129. **Niels R. Kiær, Anne Christine Kroepelien, Peder Morset og Elisabeth Aaby:** Rapport om forsikringsselskapenes praksis ved personskader, - særlig med henblikk på saksbehandlingstiden. 22 s.
130. **Tore Bråthen:** Børsen og Kredittilsynet. Om børsens og Kredittilsynets oppgaver i forhold til verdipapirmarkedet, særlig aksjemarkedet. 212 s.
131. **Carsten Smith:** Sameting og samerett. 11 s.
132. **Carsten Smith:** On the Structure and functioning of State Organs. Polish-Norwegian Seminar in Warsaw 4 June 1990. 7 s.
133. **Diderik Heiberg Danbolt:** Debtors plikt til å begjære gjeldsforhandling eller konkurs etter strl. § 283 A. 73 s.

1991:

134. **Birger Stuevold Lassen:** Kontraktsrettslig representasjon En lærebok med et avsnitt om kommisjon. 92 s.
135. **Viggo Hagstrøm:** Fragmenter fra obligasjonsrett - I. Kapittel 42-49. 230 s. Revidert utgave (tidligere B nr. 8). (Ny 3. utgave Nr. 143)
136. **Nina Ramstad:** Eierseksjonslovens anvendelsesområde. 91 s.
137. **Torgeir Magnussen:** Erstatning for personskade: Engangsbeløp eller terminbeløp. 53 s.
138. **Gert-Fredrik Malt:** Spørsmål til innføring i rettsstudiet og rettskildelære. 68 s.

1992:

139. **Endre Stavang:** Verdiskapingshensyn og juridisk argumentasjon. Særlig om kompensasjon for lokale miljøskader. 82 s.
140. **Viggo Hagstrøm:** Fragmenter fra obligasjonsrett - II. Kapittel 12 og 51. 64 s.
141. En juridisk reise til sameland. 62 s.
142. **Terje Sjøvold:** En undersøkelse av underpantets stilling i norsk rett før Christian V's Norske Lov basert på tingbøkene fra Stavanger len 1613-1661. 50 s.
143. **Viggo Hagstrøm:** Fragmenter fra obligasjonsrett - I. Kapittel 42-49. 230 s. 3. utgave (tidligere Nr. 135).
144. **Tore Bråthen:** Forenkling av verdipapirhandellovgivningen. 116 s.

1993:

145. **Liv Synnøve Taraldsrud:** Betalingskort i forhold til kredittkjøpsloven og finansieringsvirksomhetsloven. 65 s.

1994:

146. **Dag Egil Adamsen:** Den tyske lov om kontroll av standardvilkår. Særlig om urimelighetsvurderingen av ansvarsfraskrivelser etter § 9 andre ledd nr. 2

1995:

147. **Opphavsrettslige konvensjoner. En tekstsamling** 63 s.
148. **Marit Halvorsen:** Rettslige grunnlag for medisinsk behandling. 204 s.
149. **Birger Stuevold Lassen:** Internasjonal opphavsrett. En innføring 65 s.
150. **Gunnar O. Hæreid:** Skilnadskravet i mønsterretten. 60 s.
151. **Birger Stuevold Lassen:** Randbemerkninger til varemerkeretten. 84 s.

1996:

152. **Victor Kozlov:** Den russiske sivilrett i utvikling. Den russiske sivillovbok av 1994. 78 s.

1997:

153. **Hanne M. Slotsvik:** Vergeordningen og enslige mindreårige asylsøkere. 97 s.
154. **Gert-Fredrik Malt:** Notater om forslaget til ny eierseksjonslov 1996. 148 s.

1998:

155. **Lars G. Norheim:** Mangelfull kunst – når har kunstverk og antikviteter en kjøpsrettslig mangel? 222 s.

2001:

156. **Lars Edvard Erichsen:** Hjelpevergeordningen: Klientens rådighet over egne penger. 52 s.

2002:

157. **Christian Clifford Groseth:** Rettsvinning i god tro overfor innsigelse om umyndighet. 59 s.
158. **Kristin Ryan:** Beskyttelse av voksne. En fremstilling av fransk rett og en sammenligning mellom fransk og norsk rett. 59 s.
159. **Kristin Trægde Hauger:** Klage på og omgjøring av Overformynderiets vedtak. 64 s.
160. **Monica Helland:** Internasjonal vergemålsrett med hovedvekt på Interlegale regler fra Haag-konferansen. 63 s.
161. **Christian Gløersen:** God man och förvaltare. En fremstilling av de svenske reglene om vergemål for personer over 18 år. 64 s.

2003:

162. **Giuditta Cordero Moss:** Lectures on International Commercial Law. 161 s.
163. **Birger Stuevold Lassen og Are Stenvik:** Oversikt over norsk vare-Merkerett. Annen utgave – revidert versjon. Bind I. 532 s.
164. **Birger Stuevold Lassen og Are Stenvik:** Oversikt over norsk vare-Merkerett. Annen utgave – revidert versjon. Bind II. 130 s.

2004:

165. **Ole-Andreas Rognstad i samarbeid med Birger Stuevold Lassen:** Fragmenter til en lærebok i opphavsrett. 167 s.
166. **Giuditta Cordero Moss:** Lectures on Comparative Law of Contracts. 197 s.

2005:

167. **Jon Bing, Eirik Djønnø og Hans Marius Graasvold:** Utkast til en bok i skribentrett. 83 s.

Serie B:

1. **Gert-Fredrik Malt:** Politicas y Organizaciones de produccion mejoramiento y administracion de viviendas en la nueva Nicaragua.
2. Doms- og oppgavehefte i erstatningsrett.
3. **Jan Helgesen og Atle Johansen:** Materialsamling for seminar i rettskildelære VI. 157 s.
4. **Kirsti Strøm Bull/Arne Fliflet:** Spørsmål i arverett og familierett. 55 s. (Tidligere nr. 95 og 96.)
5. **Lucy Smith:** Oppgaver i avtalerett. 46 s. (Tidligere nr. 50.)
6. Oppgaver i kjøpsrett. 49 s. (Tidligere nr. 121.) Ny utgave B nr. 16.
7. **Erling Eide og Vidar Ringstad:** Veiledning i besvarelse av oppgaver i sosialøkonomi. 38 s.
8. **Viggo Hagstrøm:** Fragmenter fra obligasjonsrett. Kapittel 42-49. 200 s.
9. Spørsmål i arverett og familierett. 80 s. Revidert utgave ved Peter Hambro. Ny utgave B nr. 12.
10. Oppgavesamling i avtalerett. 63 s. (Tidligere B nr. 5)
11. **Endre Stavang og Karl-Anders Grønland:** Materialsamling for seminar i rettskildelære VII. 179 s.
12. Spørsmål i familierett og arverett. 65 s. (Tidligere B nr. 9)
13. **Endre Stavang og Amund Noss:** Materialsamling for seminar i rettskildelære VIII. 200 s.
14. **Erling Eide og Vidar Ringstad:** Veiledning i besvarelse av oppgaver i sosialøkonomi. 70 s. (Tidligere B nr. 7)
15. Spørsmål i familierett og arverett. 65 s. (Tidligere B nr. 12)

16. Oppgaver i kjøpsrett. 50 s. (Tidligere B nr. 6)
17. **Jan Helgesen, Endre Stavang og Amund Noss:** Materialsamling for seminar i rettskildelære IX. 206 s.
18. Spørsmål i familierett og arverett. 20 s. (Tidligere B n. 15)
19. **Jan Helgesen, Endre Stavang og Amund Noss:** Materialsamling for seminar i rettskildelære X. 173 s.
20. **Erling Eide:** Rettsøkonomi for offentlig rett. 137 s.
21. **Torstein Eckhoff:** Rettskildelære. 3. Utgave. Utdrag. 84 s. (4. utgave kommet i bok TANO 1997)
22. **Erling Eide og Endre Stavang:** Rettsøkonomi. Del 1, Del 2 og Del 3. 251 s. Oslo 1999. 2. opplag Oslo 2000.
23. **Endre Stavang:** Rettsøkonomi. Del 5. 75 s. Oslo 1999. 2. utgave Oslo 2000
24. **Erling Eide:** Rettsøkonomi. Del 4. 62. s. Oslo 1999. 2. opplag Oslo 2000
25. **Per Fosmark, Peter Hambro og Tone Sverdrup:** Familie- og arverett. Oppgaver og emneoversikter. Kurs Privatrett grunnfag. 110 s. (ny utg. nr. 31 – 2005)
26. **Olav Kolstad:** Kontraktsrett I - Forelesninger over kjøp. 73 s.
27. **Are Stenvik:** Kursmateriale i erstatningsrett. 305 s. (2003)
26. **Margrethe Buskerud Christoffersen, Viggo Hagstrøm, Olav Kolstad:** Kontraktsrett I. Forelesnings- og kursmateriale. Revidert versjon. 113 s. (2003)
27. **Are Stenvik og John Asland:** Kursmateriale i erstatningsrett. Revidert versjon. 366 s. (2003)
28. **Ole-Andreas Rognstad:** Studiemateriale i Opphavsrett. 128 s. (2004)
29. **Harald Irgens-Jensen, Olav Kolstad og Geir Woxholth:** Kursmateriale i kjøps- og avtalerett. 112 s. (2004) (ny utg. 2005)
30. **Red.: Geir Woxholth:** Prosjektoppgaven for 3. avdeling – Masterstudiet i rettsvitenskap (2004)
29. **Harald Irgens-Jensen, Olav Kolstad og Geir Woxholth:** Kursmateriale i kjøps- og avtalerett. Vårsemesteret 2005 – Revidert utgave. 153 s. (2005)
31. **Per Fosmark, Peter Hambro og Tone Sverdrup:** Familie- og arverett. Oppgaver og emneoversikter. Kurs Privatrett grunnfag. Revidert utgave. 135 s. (2005)

Utenom nummerrekkefølgen:

- Utdrag av Forarbeidene til konkursloven og dekningsloven av 1984. Nytt opplag januar 1987.
- Bankhefte v/**Carsten Smith:** Kort periode grunnet utsolgt fra forlaget.
- Utdrag av Varemerkeretten

Serie C Working Papers Law and Economics

1. **Erling Eide:** RDEU Models of Crime. 22 s.
2. **Erling Eide:** Accident liability with weighting of probabilities. 14 s.
3. **Endre Stavang:** Legal Economics: How cautious should lawyers be 30 s.
4. **Endre Stavang:** Tolerance Limits and Temporal Priority in Environmental Civil Liability. 29 s.
5. **Erling Eide:** Economics of Criminal Behavior: Survey and Bibliography. 37 s.
6. **Gunnar Nordén:** Utledning av effektive regler i erstatnings- og kontraktsrett. 30 s.

Utenom nummerrekkefølgen:

- Utdrag av Forarbeidene til konkursloven og dekningsloven av 1984. Nytt opplag januar 1987.
- Bankhefte v/**Carsten Smith:** Kort periode grunnet utsolgt fra forlaget.
- Utdrag av Varmerkeretten

Carl Jacob Arnholm Minneforelesninger ved Institutt for privatrett (Opprinnelig lagt til instituttets årsmøte 11. mars)

- 1977 Professor **Ulf Bernitz**, Stockholm
"Kontroll med standardkontrakter"
- 1978 Professor **Anna Christensen**, Sverige
"Rettsforholdet mellom distributør og mottaker"
- 1979 Professor **Ulla Jacobsson**, Stockholm
"Barnets rettigheter"
- 1980 Professor **Anders Vinding Kruse**, København
"Personvern"
- Professor **Stig Strømholm**, Uppsala
"Det juridiske studium"
- 1981 Professor **Eugen Graue**, Kiel Universitet
"The Significance of Comparative Legal Research"
- 1982 Professor **Erwin Deutsch**, Göttingen
"Assessment of damages for personal injuries with special regard to the role played by insurance and social security benefits"
- 1983 Professor **Jan Hellner**, Uppsala
"Forholdet mellom person og tingskade i erstatningsretten" og "FNs konvensjon om "Internationale kjøp"".
- 1984 Professor **Torgny Håstad**, Uppsala
"Om verkan av överenskommen skriftform vid avtals ingående. Bedömning in casu eller enligt en in dubio-regel?" og "Om skadeståndersättning efter ingripande utan uppdrag i nödsituationer".
- 1987 Professor **Michael Bogdan**, Lund
"Internationell insolvensrätt"

- 1992 Professor **Torgny Håstad**, Uppsala
Säljarens ansvar för dröjsmål och fel enligt ECE 188 och NL
- 1993 Professor **Carl Martin Roos**, Stockholm
Har jurister egentlig noen nytte av rettsøkonomi?
- 1994 Ingen Arnholm Minneforelesning pga. Nordisk formuerettsseminar
- 1995 Professor **Erik Werlauff**, Ålborg
Ultra-Vires doktrinen og publicitetsdirektivet
- 1996 Professor **Jan Kleineman**, Stockholm
Rådgivaransvaret - informationssamhällets ansvarsperspektiv
- 1997 Professor **Thomas Wilhelmsson**, Helsingfors
Socialt prestasjons hinder
- 1998 Professor **Lennart Lynge Andersen**, København
Bankers rådgivningsansvar
- 1999 Professor **Ditlev Tamm**, København
Den danske grundlov, europeisk konstitutionalisme og national identitet
- 2000 Professor **Mikael Möller**, Uppsala
Överväganden i det svenska arbetet med nya regler om gäldenärens avtal vid företagsrekonstruktion och konkurs
- 2001 Professor **Torsten Iversen**, Århus
Oversikt over kontraktserstatningsretten
- 2002 Jur.dr. **Jesper Lau Hansen**, København
Informationsmisbrug – teori, metode og praksis i den moderne Børsret
- 2003 Professor **Nina Dethloff**, Rheinische Friedrich-Wilhelms Universität, Bonn
Harmonisation of Family Law in Europe
- 2004 Professor **Even Lange**, Historisk Institutt, Universitetet i Oslo
Forbrukerkooperasjonens historie

Universitetet i Oslo
Det juridiske fakultet

Institutt for privatrett
<http://www.jus.uio.no/ifp>

Layout og design
Mona Østvang Ådum